

ВАРТАВЫМ ГРАІЦ

Камандаванню, асабоваму складу, ветэранам органаў пагранічнай службы Рэспублікі Беларусь

Паважаныя таварышы!

Сардэчна віншую вас з 95-годдзем органаў пагранічнай службы! Вернасьць слаўным баявым традыцыям, імкненне прымножыць іх штодзённай ратнай працай па абароне Рэспублікі Беларусь былі і застаюцца галоўным напрамкам у дзейнасці цяперашняга пакалення вартавых граўцаў.

Сёння значэнне вашай работы яшчэ больш узраслае, а паняцце «пагранічная пільнасць» як ніколі актуальнае. Неабходна скаантраляваць і надалей удасканаленні сістэмы аховы рубажоў нашай дзяржавы, павышэнні прафесіяналізму і падтрыманні высокіх маральна-дэлавых якасцяў асабовога складу.

Упэўнены, што вы і ў далейшым будзеце з поўнай адказнасцю і самааддачай сумленна і аддана служыць сваёму народу.

Выказваю словы асаблівай удзячнасці ветэранам-пагранічнікам, якія безапаветна ахоўвалі граўніцы Айчыны.

Жадаю вам поспехаў у службе, моцнага здароўя і дабрабыту.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр ЛУКАШЭНКА.

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

РУХ ДАДАТНЫ

Першы віцэ-прэм'ер Уладзімір Сямашка канстатуе станоўчую дынаміку ў рэалізацыі інтэграцыйных праектаў Беларусі і Расіі. Аб гэтым ён далажыў учора на сустрэчы з Прэзідэнтам Аляксандрам Лукашэнкам, паведамліў БЕЛТА ў прэс-службе кіраўніка дзяржавы.

У сувязі з маючым адбыцца пасяджэннем Вышэйшага Еўразійскага эканамічнага савета ў Астане кіраўніка дзяржавы ў першую чаргу цікавілі пытанні ўзаемадзеяння ў Азінай эканамічнай прасторы і перспектывы будаўніцтва Еўразійскага эканамічнага саюза. «Па-першае, гэта Расія. Якія ў нас сёння існуюць праблемы ў комплексе, у сувязі з тым, што, як вы ведаеце, заўтра-пасляўтра ў мяне адбудуцца кансультацыі і перагаворы па гэтым пытанні з Прэзідэнтам Казахстана і Прэзідэнтам Расіі», — пачкаваўся Аляксандр Лукашэнка.

Уладзімір Сямашка далажыў Прэзідэнту аб рабоце ўрада па паліголенні адносін з Расіяй, вырашэнні шэрагу пытанняў, звязаных з інтэграцыйнымі праектамі. «Усё развіваецца, па вялікім рахунку, нармальна, ёсць рух, дынаміка. Пытанні балансу на першае паўгоддзе вырашаны, рух дадатны», — адзначыў першы віцэ-прэм'ер.

Аляксандр Лукашэнка лічыць неабходным інтэнсіфікаваць беларуска-венесуэльскае супрацоўніцтва па ўсіх напрамках.

«У чэрвені можа адбыцца сумеснае пасяджэнне нашай міжурдававай камісіі. Прайшоў пэўны час, і я атрымліваю сігналы да таго, што час пачаць бы ўжо інтэнсіфікаваць нашы адносіны і перагаворы па ўсіх напрамках: і палітычных, і эканамічных», — адзначыў Прэзідэнт. У сувязі з гэтым ён папрасіў Уладзіміра Сямашку прадставіць свае прапановы па гэтым пытанні.

Закранаючы беларуска-венесуэльскія адносіны, Уладзімір Сямашка канстатаваў, што на гэты момант у Венесуэле рэалізавана інтэграцыйных інвестпраектаў амаль на \$0,5 млрд. Пабудавана чатыры заводы: па вытворчасці керамічнай цэглы, зборцы МАЗаў, трактароў, вытворчасці камунальнай і дарожна-будаўнічай тэхнікі. З удзелам беларускіх будаўнікоў узводзіцца шэраг мікрааб'ектаў, некаторыя з іх ужо здадзены ў эксплуатацыю. Акрамя таго, на рознай стадыі абмеркавання і рэалізацыі знаходзяцца сумесныя праекты агульным коштам прыкладна \$3 млрд.

СТВАРЭННЕ АДЗІНАЙ КАЛІЙНАЙ КАМПАНІІ ДАЛО СТАНОЎЧЫЯ ВЫНІКІ

Аляксандр Лукашэнка выступае за адзінага трэйдара калійных угнаенняў з партызам беларуска-расійскіх інтарэсаў. Аб гэтым ён заявіў на нарадзе з рабочай групай па пытанні рэалізацыі калійных угнаенняў, паведамляе БЕЛТА.

У цэнтры ўвагі знаходзіліся праблемы, напрамкі і перспектывы работы прадпрыемстваў, якія вырабляюць у краіне угнаенні, і перш за ўсё «Беларуськалія».

«Вы ведаеце, што ў свой час мы стварылі сумесную кампанію па рэалізацыі калійных угнаенняў — Беларускую калійную кампанію, якая была створана па маім патрабаванні, таму што я бачыў, як тады гандлявалі. Гандлявалі праз некалькіх жулікаў, якія сядзелі ў Маскве ў трохпакаёвай кватэры і арудавалі мільёнамі тон калійных угнаенняў і, як потым аказалася, мільярдамі долараў», — сказаў кіраўнік дзяржавы.

Прэзідэнт адзначыў, што стварэнне гэтай адзінай з Расійскай Федэрацыяй калійнай кампаніі дало свае станоўчыя вынікі: яна трывае звыш 40 працэнтаў рынку калійных угнаенняў, з ёй лічацца ўсе ігракі калійнай галіны на сусветнай арэне.

«Але, як заўсёды, узнікае шэраг пытанняў, асабліва калі ідзе супрацоўніцтва з іншымі кампаніямі, замежнымі, і ўзмацняе гэтыя праблемы тое, што з другога боку ў нас прыватныя кампаніі. Прыватнік умее лічыць грошы, ён трымаецца за кожны цэнт рэалізаванай прадукцыі, і больш таго, прыватнік здольны на некаторыя іншыя рэчы, якія ў нас называюцца не зусім добрасумленнай канкурэнцыяй, махінацыямі і гэтак далей. Таму, з аднаго боку, ёсць сэнс у супрацоўніцтве з прыватнай кампаніяй, з іншага — ёсць пэўныя праблемы».

Створана незалежная камісія, якая прапрацуе ўсе праблемныя пытанні і ўнасе прапановы на разгледзіць кіраўніка беларускай дзяржавы. Паводле слоў Аляксандра Лукашэнка, на праведзенай наядуна сустрэчы акцыянер ААТ «Уралкалія» Сулейман Керымаў выказаў пажаданні, каб камісія была аб'ектыўнай і куратарства над ёй узяў «нехта вельмі ўплывовы». Прэзідэнт прыняў рашэнне, што назіраць за работай камісіі будзе старшыня Камітэта дзяржбюджэту Беларусі Валерыў Вакульчык і памочнік Прэзідэнта па нацыянальнай бяспецы Віктар Лукашэнка. Пры гэтым яны не будуць умешвацца ў непасрэдную работу камісіі, а будуць толькі забяспечваць яе аб'ектыўнасць і незалежнасць.

Камісію ўзначаліць старшыня праўлення ААТ «Банк развіцця Рэспублікі Беларусь» Сяргей Румас. Паводле слоў Аляксандра Лукашэнка, гэта чалавек, які ўмее лічыць грошы, аналізаваць, прагназаваць і мае вялікія веды ў эканоміцы.

Прэзідэнт прапанаваў удзельнікам нарады разгледзець найбольш актуальныя пытанні супрацоўніцтва «Беларуськалія», Беларускай калійнай кампаніі і «Уралкалія» з расійскага боку.

Заўтра, 29 мая, міністрам абароны Рэспублікі Беларусь генерал-лейтэнантам Юрыем ЖАДОБНЫМ праводзіцца «прамая тэлефонная лінія». Задаць пытанні міністру можна будзе з 10 да 11 гадзін па тэлефоне (8 017) 297 29 20.

СВЯТА «ЗЯЛЁНЫХ ФУРАЖАК»

Галоўнай святочнай пляцоўкай стаў гісторыка-культурны комплекс «Лінія Сталіна», дзе прайшлі паказальныя выступленні вартавых дзяржаўнай мяжы.

...22 чэрвеня 1941 года. Світанак. З захаду набліжаюцца варожыя матацыклы і танкі. Немцы наступаюць. Памежнікі трымаюць абарону. «Лінія Сталіна» ператварылася ў лінію агню.

На шчасце, гэта была толькі рэканструкцыя першых гадзін Вялікай Айчыннай вайны. Тады, у чэрвені сорака першага, беларускія памежнікі першымі прынялі удар.

СТАР 2

Прапаршчык/Алена Данілава з Вулканам.

Курсанты Інстытута пагранічнай службы прадэманстравалі свае ўменні ў рукапашным баі.

ЦЫТАТА ДНЯ

Ірына НАРКЕВІЧ, намеснік міністра гандлю:

«Комплекс захадаў, які прымае ўрад на наведзены парадку ў сферах аўтасэрвісу і гандлю запчасткамі, спрыяе таму, што гэты бізнес наступна выходзіць з ценю. З пачатку 2013 года колькасць СТА на краіне вырасла на 27% у параўнанні з 2012 годам. Кантрольныя органы актыўна працуюць у частцы прэвентыўных захадаў. Выпкі такіх праверак часта становяцца не штрафныя санкцыі, а рэкамендацыі. Гэта спрыяе таму, каб бізнес у гэтым сегменце рынку развіваўся і гарачыўся, зразумела, пры наяўнасці адпаведных дазволаў санітарных службаў, МНС, органаў сертыфікацыі, а таксама згоды саміх членаў гаражнага кааператыва».

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 28.05.2013 г.

Долар ЗША	8680,00
Еўра	11230,00
Рас. руб.	277,50
Укр. грыўня	1065,55

НАДВОР'Е СЁННЯ

Брэст	+ 16
Віцебск	+ 19
Гомель	+ 22
Гродна	+ 16
Магілёў	+ 20
Мінск	+ 19

Будзь у курсе!

НА ЦТ З ВАДЗІЦЕЛЬСКИМІ ПРАВАМІ НЕ ПРАПУСЦЯЦЬ

Рэгістрацыя на цэнтралізаванае тэсціраванне ідзе ў краіне поўным ходам. Аднак тым, хто яшчэ не знайшоў час, каб запісацца ў прапускі на тэсты, трэба паспяшацца. 1 чэрвеня ў 18 гадзін пункты рэгістрацыі зачынуцца. 12 чэрвеня ні ў каго з тых, хто па нейкай прычыне спазніўся, дакументы прымацца ўжо не будуць.

— Да сярэдзіны мая на цэнтралізаванае тэсціраванне рэгістраваліся прыкладна 7 тысяч чалавек штодня. Але ў апошнія дні актыўнасць з боку моладзі знізілася: кожны дзень у пункты рэгістрацыі прыходзяць каля 5 тысяч чалавек. Па стане на 15 гадзін 27 мая было аформлена і выдадзена больш як 250 тысяч прапускаў на ўсе прадметы, — паведамляе дырэктар Рэспубліканскага інстытута кантролю ведаў Мікалай ФЯСЬКОЎ. — Жадаючы ўдзельнічаць у цэнтралізаваным тэсціраванні выказалі амаль 90 тысяч чалавек. У параўнанні з мінулымі годам «адставанне» складае прыкладна 20 тысяч чалавек. Відэа, чым, што колькасць прэтэндэнтаў на студэнцкі білет сёлета зноў зменшыцца...

Прапускам на тэсціраванне па рускай мове запісалі ўжо больш за 63 тысяч абітурыентаў. Беларускую мову пажадалі здаваць 26,5 тысяч чалавек, матэматыку — больш за 57,3 тысяч, фізіку — 27 тысяч, біялогію — 19,4 тысяч і хімію — больш за 12 тысяч абітурыентаў.

СТАР 2

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

У ВІЛЬНЮСЕ АДЦЭНЗУРАВАЛІ КАНАЛІЗАЦЫЙНЫЯ ЛЮКІ

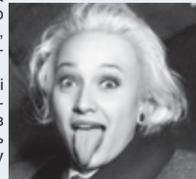
З накрывак каналізацыйных люкаў, што знаходзяцца ў цэнтры Вільнюса, на мінулым тыдні былі выдалены надпісы, якія нагадвалі пра савецкае мінулае Літвы, паведамляе Delfi.lt. Раней журналісты зварнулі ўвагу на тое, што накрывкі люкаў з надпісамі «Літ. ССР» да гэтага часу можна знайсці на Плошчы Незалежнасці і вакол Сейма. Пасля таго, як гэтая тэма прыцягнула ўвагу СМІ, «абрэвіятуры ССР» былі рэзаны, засталіся толькі сляды ад ліфтоўкі».

У Сейме з гэтай нагоды заявілі, што «такія надпісы рэжучь вока». «Вельмі непрыгожа, што на гісторычнай плошчы засталася савецкая атрыбутыка», — заявіў віцэ-канцлер парламента Гедымінас Алексіс. Гарадскія ўлады ўжо паабяцалі, што ў бліжэйшы час накрывкі люкаў у цэнтры горада будуць заменены.

ЗА СТО ГАДОЎ IQ ЖЫХАРОЎ ЗАХАДУ ЗНІЖЫЎСЯ НА 14 ПУНКТАЎ З-ЗА ЖАНЧЫН

Псіхолагі канстатавалі рэгрэс заходняй цывілізацыі за апошнія 100 гадоў: аказалася, што за стагоддзе IQ ў гэтай частцы свету панізіўся на 14,1 пункта. Тлумачэнне таму, нежаданае больш разумных дам разнамацацца, адзначае NEWS9 Israel. У прадмове да даследавання, апублікаванага ў часопісе Intelligence, адзначаецца, што аўтары ставілі за моту правярць, ці былі прадставінікі віктарыянскай эпохі больш інтэлектуальныя. Псіхолагі адзначаюць, што на гэты перыяд гісторыі (1837-1901) прыпаў выбух інвацыій, што ў віктарыянскую эпоху нарадзілася мноства геніяў, і з тых часоў гэтыя паказчыкі значна зменшыліся. Узнікла пытанне: ці не былі нашы продкі разумнейшыя за цяперашняе пакаленне? У сярэдзіне, як высветлілі навукоўцы з Брусельскага вольнага ўніверсітэта сумесна з калегамі з Універсітэта Амстэрдама і Ірландскага нацыянальнага ўніверсітэта ў Корке, за дзесяцігоддзе IQ жыхараў Еўропы скарачаецца на 1,23 пункта. І, мяркуючы па выніках мудрагелістага аналізу 14 даследаванняў, праведзеных з 1883 па 2004 год, у віктарыянскую эпоху людзі вызначаліся высокай хуткасцю рэакцыі на падзеі, а час рэакцыі, сцвярджаюць навукоўцы, карэлюе з узроўнем развіцця інтэлекту.

Аўтары даследавання таксама выказалі здагадку, чаму такое магло адбыцца. Вывучэнне праблемы паказала, што жанчыны з больш высокім IQ менш схільныя пакідаць нашчадкаў, чым прадставініцы слабага полу з меншым каэфіцыентам інтэлекту.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

ЛЮБАЯ СОДАВАЯ «Б'Е» ПА ЗУБАХ

Вялікая колькасць колы і любой іншай содавай здольна прывесці да праблем з зубамі. Эфект навукоўцы параўноўваюць з такімі наркотыкамі, як метамфетамін або крэк-какаін. Як піша часопіс General Dentistry, у 30-гадовай жанчыны, якая выпівала па два літры колы за дзень на працягу 3-5 гадоў, назіраліся тыя ж пашкоджаныя зубоў, што і ў 29-гадовага наркамана, «які сядзеў» на «меце», ці і ў 51-гадовага мужчыны, які доўгі час спажываў крэк. Сутнасць у тым, што і дыетычная, і звычайная содавая маюць высокі ўзровень кіслотнасці, як і наркотыкі. Калі да гэтага дадаецца нядбалае стаўленне да гігіены поласці рота, праблемы забяспечаны. Лімонная і фосфарная кіслоты з содавай адназначна здольныя выклікаць карысць, піша The New York Daily News. Таму медыкі раяць пасля колы чысціць зубы.

КОРАТКА

Для грамадзян, якія маюць патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў і якія заключылі крэдытныя дагаворы да 25 лютага 2013 года на будаўніцтва (рэканструкцыю) жыллых памяшканняў, Беларусбанк з 27 мая зніжае працэнтную стаўку да 28 працэнтаў гадавых. Шматдзетным сям'ям стаўка будзе зніжана да 16 працэнтаў гадавых. Акрамя таго, грамадзянам, якія заключылі крэдытныя дагаворы на спажывецкіх патрэбах стаўка зніжаецца да 45 працэнтаў гадавых.

Колькасць насельніцтва Беларусі на 1 мая гэтага года склала 9 млн 459,1 тыс. чалавек. За студзень—красавік яна скарацілася на 4,7 тыс. чалавек. Колькасць жыхароў за чатыры месяцы павялічылася ў Мінску — з 1 млн 901 тыс. чалавек на 1 студзеня 2013 года да 1 млн 906,9 тыс. на 1 мая гэтага года. У студзені—красавіку 2013 года нарадзіліся 37 тыс. 158 дзяцей, што на 2 тыс. 102 мільёнаў больш, чым у студзені—красавіку 2012 года.

Лёсы людскія

ЦЯЖКАЯ ДАРОГА ДА ДЗЕДА

Праз доўгія гады пошукаў Алена Турлай з Новасібірска знайшла сваю радню ў Паставах. На радзіму дзеда разам з ёю выправілася і журналістка «Звязды»

Алена ўпершыню ў жыцці бачыць бусліка.

Вялікую колькасць сямейных гнездаў параскідвалі бязлітасна сталінскія рэпрэсіі... Не абшыло гора расстання і бабулю з дзядулем Алены Турлай... Цяжка ў гэта паверыць, але больш я праз паўстагоддзя ўнучка ўсё ж такі звязала даўно абарваным сваяцкім ніткамі — адшукала родзічаў і магілу дзеда. Дапамаглі ёй у гэтым актыўныя беларуская зямляцтва ў Новасібірску і журналісты «Голас Радзімы» і «Звязды».

Сям'я ў падарунак

Пра такое кажуць не інакш, як «зоркі на небе сышліся»... Людмила Шнаслівенка, якая працуе ў новасібірскай Беларускай культурна-асветніцкай цэнтры, прыйшла на прым'ем да ўрача Алены Турлай. І проста, без задняй думкі, сказала, што на днях паездкі ў Мінск. А Алена вазьмі ды прызнайся, што ў лісце яе жаданьняў ёсць пункт — трапіць у Паставы, пахадзіць па вуліцах горада. Бо гэтае месца звязана з даўняй сямейнай гісторыяй. Тую сямейную гісторыю Алена паведала сваёй пацыентцы літаральна ў двух словах. І Людміла Іванавна, якой гэта тэма блізка (сама два гады там выканала бацькаў запавет — знайшла магілу дзеда — беларуса ў Славакіі), вызвалася дапамагчы. Сказала, што паспрабуе звязацца з Паставамі. А раптам там нехта застаўся з роду Шурпікаў?..

— Я не успрыняла словы Людмілы Іванавны ўсур'ез, — прызналася падчас нашага знаёмства ў Новасібірску Алена. — Бо ўжо не раз званіла ў Паставы некалькім Шурпікам, нумары якіх знайшла ў інтэрнэце. Спрабавала нешта патлумачыць. Але, на жаль, размовы не атрымалася. На мяне разгавалі, як на варткі. Я раэумею, што ў трох словах ужо гісторыю не раскажаш... Ды і столькі часу прайшло... Кожны жыве сваім жыццём.

СТАР 3

ВЫБУХОВАЯ КАРЫСЦЬ

Інавацыя — шэста новае, дагэтуль невядомае. Для эканомікі гэтае слова азначае новую тэхніку, тэхналогію, прадукты (тавары) і паслугі, якія з’яўляюцца вынікам дасягненняў навукова-тэхнічнага прагрэсу. Іншымі словамі, гэта нейкія вынаходкі, якія могуць прынесці добры эканамічны эффект. Кіраўніцтва нашай краіны пастаянна заяўляе аб патрэбе ў інавацыях. Для гэтага нават спецыяльны дзяржаўныя праграмы ствараюцца. І які вынік?

Што было і што будзе

«Першая праграма інавацыйнага развіцця працавала ў 2007-2010 гадах. — распавядае Леанід ДЗЯМІДАЎ, першы намеснік старшыні Дзяржаўнага камітэта па навуцы і тэхналогіях Беларусі. — Падчас дзеяння гэтай праграмы было рэалізавана 975 інавацыйных праектаў». А летась наша краіна палепшыла свой рэйтынг у індэксе ведаў Сусветнага банка. «Зараз мы на 59-м месцы са 146 краін».

Што датычыцца новай праграмы на 2011-2015 гады, намеснік старшыні Прэзідыума НАН Беларусі Сяргей ЧЫЖЫК завіў, што яе праект «будуць заўважаны ў эканоміцы. Яны прынясуць дадатковыя валютныя паступленні ў краіну». Ён прывёў адразу некалькі прыкладаў завершаных праектаў. Вось адзін з іх: «У 2011 годзе была ўведзена ў эксплуатацыю вытворчасць па ўтылізацыі боепрыпасу павышанай магутнасці і вырабе выбуховых рэчываў з магутнасцю да 100 тысяч тон за год. У нашай краіне даволі вялікая колькасць боепрыпасу, якія ўжо састарэлі ці ў якіх скончыўся тэрмін прыдатнасці. Іх можна па-рознаму ўтылізаваць. Можна падрываць. Тут, як той казаў, вялікага розуму не трэба. А можна атрымаць з гэтага карысць. Здабываецца выбуховае рэчыва, каштоўныя металы. У выніку мы можам цалкам забяспечыць краіну выбуховымі рэчывамі, патрэбнымі не толькі для ваенных мэтаў, але і для здабычы горных парод».

Вынікам працы можна лічыць і тое, што ўжо падрывачымаі неабходныя дакументы па стварэнні «Белбігграда». «Гэта інфраструктурны праект. Туды будзе ўваходзіць фармацэўтыка, нана- і біятэхналогіі», — патлумачыў Сяргей Чыжык.

Работа са «Сколкава»

Беларускія інавацыйнішчыкі вырашылі супрацоўнічаць з расійскім інавацыйным цэнтрам «Сколкава». Гэта сучасны навукова-тэхналагічны інавацыйны комплекс па распрацоўцы і камерцыйлізацыі новых тэхналогій. Аднак работа ў гэтым кірунку пакуль не зрушылася ні ў адзін бок. «Супрацоўніцтва са «Сколкава» прытарможаецца, — паведміў намеснік старшыні Прэзідыума НАН Беларусі. — Пададзеныя намі праекты павінны прайсці адпаведную экспертызу. Там не толькі мы, але і Украіна таксама жадае падобнага супрацоўніцтва. Для фінансавання гэтых праектаў яшчэ не падрывавана ўсё, што трэба. Бо ў расіян умова: рэалізацыя павінна праходзіць на тэрыторыі Расіі, зарэгістравана ўсё павінна быць як суб’ект РФ. Але мы, у сваю чаргу, хочам зрабіць так, каб стварыць у нас філіял «Сколкава».

Калі інавацыі дойдуча да нашых дарог?

Такое пытанне ўзнікае пасля таго, як паслухаеш, колькі розных сучасных тэхналогій мы выкарыстоўваем. А дарогі застаюцца ўсё роўна абы-якімі. «Дарогі можна зрабіць такімі, як у Германіі. Але для гэтага патрэбныя вялікія срэды. 1 кіламетр дарогі каштуе каля 3 млн долараў. Мы думаем, як зрабіць будаўніцтва дарог больш танным і ў той жа час якасным. Мы спрабуем ствараць новыя матэрыялы. Надаўна была агучная думка, як зрабіць ямычны рамонт больш эфектыўным: трэба разраваць не толькі матэрыял, які кладзец у яму, але і ўскрайкі ямі. Зараз задумваюцца аб стварэнні такіх лакальных награвальных прылад». «Больш тання» — ці не занадта дорага гэта нам усё абыходзіцца? Ведаецца такую прыказку: скупы плаціць двойчы…

Інавацыйная прадукцыя — рызыкаўная

Фёдар КРЫЛОЎ, начальнік упраўлення інавацыйнага развіцця галін Дзяржаўнага камітэта па навуцы і тэхналогіях Беларусі, патлумачыў, чаму бывае так, што інавацыйныя тавары часам цяжка прадаць: «Прыкметы інавацыйнасці прадукцыі — гэта яшчэ не гарантыя ад незапатрабаванасці на рынку. Бо мы пачынаем выкасаць абсалютна новую прадукцыю, калі выконваем інавацыйны праект. Мы ідзём на рызык. Мы ўкладваем у прадукт пэўныя срэды і глядзім, як на яго адрэагуе рынак».

Уладзіслаў КУЛЕЦКІ.

■ Меркаванне

ДАКЛАД ПАЛЕЦКІСА: ПРЫЧЫНЫ І НАСТУПСТВЫ

Сапраўднай сенсацыяй для многіх стаў новы даклад Юстаса Палецкіса, дакладчыка дэлегацыі Еўрапарламента (ЕП) на Беларусі, у якім прагучала шмат канструктыўных прапаноў. Доклад вельмі кантрастуе з ранейшай згуртаванай рыторыкай Еўрасаюза 2011—2012 гадоў, калі ў дачкладах еўрачыноўнікаў і еўрадуптатаў змяшчаліся ў асноўным абвінавачанні Беларусі ва ўсіх магчымых і немагчымых грахах і прапаноўвалася ціснуць на яе і ўсяляк асуджаць. Пры гэтым важна адзначыць, што даклад падрываўся асновы для Савета ЕС, Еўракамісіі і Службы знешніх дзеянняў і можа аказаць сапраўды сур’ёзны ўплыў на беларускае пытанне ў знешняй палітыцы ЕС. Што пазытыўнага з’явілася ў дакладзе?

Дакумент напісаны еўрадуптатам па выніках сакавіцкага візіту ў Мінск. З’яўляючыся дэпутатам ад Літвы, Юстас Палецкіс заклікае выкарыстаць літоўскае старшынства ў ЕС і саміт Усходняга партнёрства ў Вільнюсе як унікальную магчымасць палепшыць адносіны з Беларуссю і перазагрузіць палітычны дыялог з нашай краінай. Таксама прапануецца прыпыніць

■ Спорт

ВІВАТ, СКА! ВІВАТ… СПАРТАК!

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)
Увесь другі перыяд нашы гандбалісты вярлі са стабільнай розніцай у 6-8 мячоў. Так што фінальны лік на табло стаў закананмерным і лагічным

Фота Надзеі БУЖАН.

Фота Надзеі БУЖАН.

вынікам. У цэлым, СКА прадамэнстраваў больш цікавы гандбол, аддаючы перавагу не прамалінейным атакам, які гасці, а хітрым камбінацыям, якія часам, здавалася, праходзілі на нейкім інтуітыўным узроўні.

Відавочна, такая розніца ў майстэрстве гандбалістаў тлумачыцца тым, што «Эш» — паўпрафесіянальная каманда. Менавіта на гэта спаласяў галоўны трэнер люксембуржцаў Вернер Клёкнер як на галоўную прычыну паражэння.

Напэўна, трэнер заўсёды застаецца крытыкам, бо нават у момант трыумфу настайнік пераможцаў Спартак Мірановіч не абмежавався толькі хвалебнымі словамі: «Ёсць шмат недапрацовак, памылак, але трэба ўлічваць той факт, што на шляху да перамогі каманда аддала ўсе сілы, таму адыграць фінал ідэальна было немагчыма. Асаблівы гонар адчувае ад таго, што клуб дабіўся такога выніку, будучы сфарміраваным выключна з беларусаў. Да таго ж мы — маладая дружна, з сярэднім узростам да 25 гадоў. Упэўнены, што ўсіх хлопцаў чакае выдатная спартыўная кар’ера».

Падапечныя ж Спартака Пятровіча былі схільныя да падрабязнага аналізу матча. Адраз па пасля сіраны мінчане пакінулі пляцоўку, каб пераарануцца ў «залаты» майкі пераможцаў і, так сказаць, «пры поўным парадзе» атрымаць заслужаны кубак. Застаецца спадзявацца, што і пасля хуткага сыходу трыя лідараў Барыса Пухоўскага, Сяргея Шыловіча і Аляксандра Цітова СКА-Мінск працягне змагацца за самыя простыяжны ўзнагароды.

НА ЦТ З ВАДЗІЦЕЛЬСКІМІ ПРАВАМІ НЕ ПРАПУСЦАЦЬ

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар.)

Як вядома, ва ўсіх удзельнікаў цэнтралізаванага тэсціравання ёсць права яшчэ падчас рэгістрацыі на ЦТ выбіраць, на якой з дзвюх дзяржаўных моў яны жадаюць здаваць цэнтралізаванае тэсціраванне. Сёлетня колькасць тых, хто пажадаў пісаць тэсты на беларускай мове, вагаецца на розных дысцыплінах у межах 5-7% ад агульнай колькасці. Выключэнне складаюць толькі сусветная гісторыя найноўшага часу і гісторыя Беларусі. 10% абтўрыентаў, якія плануюць здаваць тэст па сусветнай гісторыі найноўшага часу, будуць рабіць гэта на беларускай мове, а гісторыю Беларусі на роднай мове пажадалі здаваць 19,7% ад агульнай колькасці тых, хто ўжо зарэгістраваўся.

Мікалай Фяськоў нагадаў, што ўсе пункты рэгістрацыі ў краіне аб’яднаны ў агульную базу, і ў кожным пункце можна зарэгістравацца на любы прадмет, а таксама ў любую ўстанову адукацыі, на базе якой будзе праходзіць тэсціраванне. На жаль, але усё яшчэ здараюцца выпадкі, калі абтўрыенты спрабуюць зарэгістравацца на чатыры прадметы замест трох, але база ўдзельнікаў цэнтралізаванага тэсціравання

СВЯТА «ЗЯЛЁНЫХ ФУРАЖАК»

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар.)

Яны і сёння трымаюць руку на пульсе. Сваё майстэрства ўладальнікі зялёных фуражак прадамэнстравалі падчас майстар-класаў па валоданні зброяй, акцэнтавалі ўвагу на тонкасцях рукапашагна бою. Гледчачы змэглі ўбачыць (а можа, і занатаваць) абарончыя дзеянні, накіраваныя супраць парушальніка, узброенага нажом і пісталетам.

— Яшчэ падчас навучання кожны курсант дасканала авалодвае прыёмамі самаабароны, неабходнымі памежніку для вырашэння апэратыўных службовых задач па затрыманні парушальніка, — зазначыў дацэнт кафедры прыкладной фізічнай падрыхтоўкі і спорту Інстытута пагранічнай службы падпалкоўнік Аляксандр НАЙДЗІН. — Сярод іх няма тых, хто прафесійна займаюцца адзінаборствамі. Усе прыёмы яны засвойваюць

падчас навучання ў інстытуце. І засвойваюць добра.

Несці службу на мяжы дапамагаюць і чатырохногія сябры — сабакі. Рыхтуе памочнікаў аховы Смаргонскі кіналагічны цэнтр, добра вядомы спецыялістам шырока за межамі краіны. Сваё ўменне сабакі цэнтра прадамэнстравалі і цяпер.

На нашых вачах гадзавенне прапаршчыка Алены Данілавай — лабрадор Вулкан — за некалькі хвілін знайшоў у мікрааўтобусе наркатыкі. З той жа ўпэўненасцю і іншыя сабакі цэнтра прадамэнстравалі баявое затрыманне ўзброенага парушальніка дзяржаўнай мяжы, яго дагляд і канваіраванне. Сваё ўменне паказаў і сабака-целаахоўнік.

— Вулкан спецыялізуецца па пошку наркатычных рэчываў, — расказвае Алена ДАНИЛАВА. — Лабрадор на затрыманне не ідзе. Гэта добры сямейны сабака. Нават памочнік-выхавальца! Ён мне дапамагаў вы-

Старшыня Дзяржаўнага пагранічнага камітэта Рэспублікі Беларусь Аляксандр БОЕЧКА:

— *З расійскімі калегамі мы прыйшлі да дамоўленасці выкарыстоўваць у ахове мяжы ўласныя ўзроўні беспілотных авіяцыйных комплексаў. Зараз ідзе праца на ўзроўні экспертаў. Пры гэтым, у тым ліку па меркаваннях бяспекі, для стварэння беспілотнікаў будзе выкарыстоўвацца айчыныя эканамічны патэнцыял. Плануем закупіць новыя тэхнічныя срэды, у тым ліку верталёты. Таксама мы плануем стварыць інтэграваныя ўчасткі аховы дзяржаўнай мяжы з выкарыстаннем найноўшых тэхналогій: цэплавійнае назіранне, відэаназіранне, сігналізацыйныя комплексы новага прычыту дзеяння. Мы не адмаўляемся ад сігналізацыйных комплексаў загараджальнага тыпу там, дзе гэта патрэбна…*

хоўваць маю дачку, якой зараз 3 гады. Аднак, нягледзячы на мяккі характар, Вулкан змога абараніць любoga.

Алена яшчэ з дзяцінства ведала, што будзе служыць. Праўда, не думала, што стане кінолагам. Разам з Вулканам Алена нясе службу ўжо 7 гадоў. За гэты час яна яму стала нібы маці: дзячыцца пачала рыхтаваць лабрадора, калі яму было ўсяго два з папавыя месяцы. Зараз яны не расстаюцца: разам і дома, і на адпачынку, і

на бальнічным… Вулкан нават стаў членам сям’і дзяўчыны. Яго настолькі ўсе любяць, што не будуць супраць, калі пасля «звальнення ў запас» сабака паселіцца ў іх назаўсёды.

…Але да звальнення яшчэ далёка. Пакуль Вулкан і Алена нясуць службу па ахове дзяржаўнай мяжы. Як і ўсе тыя, хто адначыў і працягвае адзначаць Дзень пагранічнага аі сваё прафесійнае свята.

Вераікан КАНЮТА.

Мінскі раён.

на, з кожным годам адчуваючы ўсё меншую неабходнасць у кантактах з афіцыйнымі органамі Еўрасаюза. А гэта выклікае сур’ёзныя асцярогі ў ЕС, што і іншыя краіны рэгіёна могуць заўважыць, што «партнёрства» з ЕС зусім не з’яўляецца жыццёва важным для іх, і тое, што цудоўна атрымліваецца ў Беларусі, можа аказацца прывабным і для іх. А як жа тады ЕС пацярэджаць сваю значнасць у рэгіёне і свеце, калі і без яго можна абысціся?

Вядома, даклад Палецкіса выглядае арганічна на фоне больш частых кантактаў з боку ЕС з афіцыйнай Беларуссю ў апошнія месяцы, якія пацярэджаюць, што ЕС адчувае настойліваю неабходнасць у зменах ранейшай пазіцыі ў дачыненні Беларусі. Але з-за таго, што ЕС вельмі вялікая бюракратычная арганізацыя, чакаць імгненнага пазітыву не прыходзіцца.

У 2011—2012 гадах у рамках гэтай арганізацыі прыкладаліся вельмі энэргійныя намаганні, каб разгазаць еўрапейскі састаў запальчакі кантактаў з Беларуссю ў пачатку 2011 года? І як пры гэтым узаемадзейнічаць з угод’ прасторай еўразійскай інтэграцыі, калі Беларусь з’яўляецца яе перадавым фарпостам на еўрапейскім кірунку?

Адзначаюць у Бруселі і тое, што нягледзячы на велізарны ціск з боку ЕС, наша краіна развіваецца стабільна і паступля-

2. БАТЭ патрывае чарговае паражэнне ў футбольным чэмпіянаце краіны. На хатняй арэне барысаўчане суступілі «Гомелю» — 2:1. Асноўны час матча скончыўся нічыёным лікам. Але на чацвёртай дадатковай хвіліне паўабаронца «Гомеля» Аляксандр Карніцкі паставіў кропку ў сустрэчы, паразіўшы вароты Андрэя Гарбунова. Пасля матча Карніцкі адзначыў, што змагацца з БАТЭ было складана, бо барысаўчане застаюцца на сваім былым узроўні, паказваючы якасны футбол. Напэўна, зусім не згодны з гэтым Віталь Радзівонаў — аўтар адзінага гола «жоўта-сініх». Адраз па пасля сустрэчы ў Твітары футбаліста з’явіўся лаканічны запіс: «Жэсць…».

З аналагічным лікам скончыўся матч «Днепр»-«Нафтан», у якім палачане святкавалі перамогу. У сустрэчы аўсайдараў турніру паміж «Славій» і брэсцкім «Дынама» апошнім пашчасліва больш. А вось «Нёман» і «Тарпедэ-БелАЗ» згулялі ўнічыю — 1:1.

3. Беларускія валеібалісты атрымалі тры перамогі над камандамі Фінляндыі, Даніі і Ізраіля і выйшлі ў другі раўнд адбору чэмпіянату свету-2014. У выршальных матчах нашым спартсменкам будзе супрацьстаяць каманда Славакіі. А вось мужчынская зборная па валейболе ўжо трапіла на кантынентальнае першынство, заняўшы першае месца ў сваёй кваліфікацыйнай групе. Восенню нашы валеібалісты будуць змагацца за еўрапейскія медалі і пуцёўкі на чэмпіянат свету-2014.

Дарына ЗАПОЛЬСКАЯ

■ Добрая навіна

БУДУЧЫМ ГІМНАЗІСТАМ — ДАДАТКОВЫ ШАНЦ

Уступныя іспыты ў 5-я класы гімназій, гімназій-інтэрнатаў і гімназій-каледжаў мастацтваў пройдуць з 1 па 10 чэрвеня.

Для вучняў, якія паступаюць у гімназій і гімназій-інтэрнаты, прадугледжаны тры ўступныя іспыты: дыктоўка па беларускай і рускай мовах і пісьмовы экзамен па матэматыцы. Пры паступленні ў гімназій-каледжы мастацтваў вучні здаюць адзін, так бы мовіць, профільны экзамен па мастацтве (любы іспыты па матэматыцы і па беларускай ці рускай мове (на выбар).

Загад аб залічэнні вучняў у гімназій, гімназій-інтэрнаты, гімназій-каледжы мастацтваў павінен быць аформлены не пазней за 12 чэрвеня. Згодна з дзейным заканадаўствам, пры прыёме ў гімназій ўлічваюцца як вынікі ўступных іспытаў па экзаменацыйных дысцыплінах так і гадавыя адзнакі па іх. Такім чынам, максімальная сума балаў якую можа набраць вучань пры паступленні, складае 60.

— У выпадку невыканання кантрольных лічбаў прыёму ў гімназію, кіраўнік установы адукацыі можа, па ўзгадненні з упуаўленнем адукацыі, прыняць навучніаў, якія не прайшлі конкурсны адбор у іншую гімназію, — патлумачылі журналісту «Звязды» ва ўпраўленні агульнай сярэдняй адукацыі Міністэрства адукацыі. — Пры гэтым агульны бал, атрыманы навуэнчанам, не павінен быць ніжэйшым за праходны бал у адпаведнай гімназій.

Пры роўнай колькасці балаў пераважнае права на залічэнне ў гімназіі будучь мець дзец і больш высокім сярэднім балам гадавых адзнак за чацвёрты клас, а ў гімназіях-каледжах мастацтваў — дзеці з больш высокім узроўнем здольнасцяў у асобных відах мастацтваў.

Надзея НІКАЛАЕВА

УЗЯЎ 330 ТЫСЯЧ ДОЛАРАЎ ХАБАРУ

У сталіцы затрыманы мясцовы жыхар, які за спрыяльнае вырашэнне пытання аб магчымасці распрацоўкі радовішча гранітнага шчыбеню ў Гомельскай вобласці атрымаў ад прадстаўніка замежнага інвестара 330 тысяч долараў. грошы планавалася перадаць адказным службовым асобам, каб тыя прынялі адпаведнае рашэнне.

Як паведамляюць у цэнтры інфармацыі і грамадскіх сувязяў КДБ, за падбухторванне да дачы хабару заведзена крмінальная справа. Правараецца і дачыненне прадстаўніку рэспубліканскіх органаў дзяржаўнага кіравання да праціпраўнай дзейнасці.

Святлана БАРЫСЕНКА.

ГАНДАЛЬ З ПАРУШЭННЯМІ

Больш за 190 фактаў незаконнага гандлю імпартнымі таварамі, у тым ліку праз інтэрнэт, сёлета выявілі супрацоўнікі падатковых органаў Віцебшчыны.

— Увогуле сёлета толькі ў перыяд са студзеня па красавік у Прыдзвінскім краі задкументавана больш за 500 фактаў ажыццўлення грамадзянамі незаконнай прадпрыемлініцкай дзейнасці, якая была спынена падатковымі інспекцыямі Віцебскай вобласці, — паведамлілі ў падатковым ведамстве. — З чынавога абароту канфіскавана тавараў, аршытавана маёмасці і незаконна атрыманага даходу на агульную суму больш за 5 мільярдэў рублёў.

Па выніках разгледу адміністрацыйных спраў ў Гаспадарчым судзе Віцебскай вобласці да адміністрацыйнай адказнасці прыцягнута каля 150 парушальнікаў. Сума штрафаў склапа 130 млн рублёў.

НЕ ПА-СЯБРОЎСКУ З ТЭХНІКАЙ

Жыхар вёскі Краснаполле Расонскага раёна, раней судзімы за ўгон, вечарам украў трактар «МТЗ».

«Жалезны конь» стаяў у вёсцы, дзверцы кабіны не былі зачынены. Злодзеі, 1989 года нарадзэнна, злучыў прывады запальвання і паехаў. Але не справіўся з кіраваннем. Трактар з’ехаў у кювет і зачэпіў апару ЛЭП. Расонскім аддзелам Следчага камітэта была заведзена крмінальная справа.

А ў Дубровенскім раёне раніцай з адміністрацыі сельскагаспадарчага акцыянернага таварыства паведамлілі ў міліцыю аб тым, што нехта з трактароў «МТЗ», якія знаходзіліся на тэрыторыі механізаваагана двара, якія ахоўвалася, зліў 250 літраў дызельнага паліва. Шкоду ацанілі ў памеры 2 мільёнаў рублёў. Супрацоўнікі раённага аддзела ўнутраных спраў устанавілі, што «абагаціліся» аж 4 чалавекі, у тым ліку раней судзімы за крадзеж. Аддзелам Следчага камітэта заведзена крмінальная справа.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

БРАКАНЬЕР-РЭЦЫДЫВІСТ?

24 мая каля 3 гадзін ночы супрацоўнікамі Глыбоцкай міжрайспецды аховы жыл’ваенна і расліннага свету затрыманы жыхар вёскі Дунавічы Пастаўскага раёна, які ажыццяўляў здабывчу рыбы трыма стаўнымі сеткамі на возеры Свідна.

Своечасовае ўмяшальніцтва інспектараў дазволіла мінімізаваць магчымы ўрон навакольнаму асяроддзю, аднак частка адлоўленых рыбі і ракаў загінула. Адметна, што гэты грамадзянін не так даўно — у лістападзе 2012 года — ужо затрыманьваўся супрацоўнікамі міжрайспецды за аналагічнае правапарушэнне. Другая сустрэча з ахоўнікамі прыроды можа абярнуцца для аматара сетак крмінальнай адказнасцю.

Ул. інф.

ЗГАРЭЛА БУЙНАЯ… НАРКАЛАБАРАТОРЫЯ

Ранкам у адным з прыватных дамоў па вуліцы Надзеждзінскай у сталіцы адбыўся пажар. Выратавальнікі, утаймаваўшы агонь і знайшоўшы ачаг загарання, муслі ўвакляіцца на месца здарэння супрацоўнікаў наркакантролю…

— Аказалася, што ў доме, дзе адбыўся пажар, была абсталявана буйная лабараторыя па вытворчасці марыхуаны. Цэлы пакой быў адведзены пад вырошчванне раслін, другі — для іх прасучкі. Пры гэтым тэхналагічны працэс захоўваўся на даволі высокім узроўні, — паведамлілі ў ГУУС Мінгарвыканкама. — У пакой падтрымлівалася неабходная для раслін тэмпература, вільготнасць, вентыляцыя паветра. Усё гэта забяспечвалася пры дапамозе спецыяльнага абсталявання: лампаў, выцяхар, вентылятары. Агулам у першым пакоі было канфіскавана 20 кустоў кананель вышынёй ад 1,5 да 2 метраў. У другім — каля 7000 грамаў высушанай «траўкі».

Цікава, што як толькі гаспадару дома стала вядома пра непазбежныя візіт на месца пажару міліцыянераў, ён паспяшчався ўцячы. Тым не менш зараз 35-гадоваы мінчанін ужо затрыманы і ён паказанні апэратыўнікама сталічнага наркакантролю. Вядома, што да наддзяняна часу затрыманы доўга жыў у Нідэрландах.

Па адной з версій, пажар мог адбыцца з-за короткага замыкання, якое, у сваю чаргу, выклікала выкарыстанне вялікай колькасці электрапрыбораў, што аслугогавалі наркаклабараторыю.

Сяргей РАСОЛЬКА.

10 июня 2013 г. в 13.00 состоится внеочередное общее собрание акционеров ОАО «Элегант».

Повестка дня:
1. О перевыборах членов наблюдательного совета общества.
2. О совершении сделок общества.
Местонахождение ОАО «Элегант»: г. Гомель, ул. Интернациональная, 13.
Место проведения собрания: г. Гомель, ул. Интернациональная, 13.
Время регистрации в день проведения собрания с 12.30 до 13.00.
Вас не обязательно иметь документ, удостоверяющий личность (для представителя акционера — доверенность).

С материалами собрания можно ознакомиться в рабочие дни, начиная с 01.06.2013 г. (с 14.00 до 17.00) по месту нахождения общества.

УНН 400078331

ЦЯЖКАЯ ДАРОГА ДА ДЗЕДА

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Людміла Шчаслівенка першай справай звязалася са сваімі беларускімі сябрамі-журналістамі. Тыя паралілі ёй зайсці на сайт Пастаўскага райвыканкама. І там (важым сваім не паверыла!)... знайшла нумар тэлефона супрацоўніка ідэалагічнага аддзела Вячаслава Шурпіка. Зв'язалася з ім... І ўсё закруцілася само сабой!

Алена даслала Вячаславу адсканаваныя фотаздымкі, якія перадала ёй бабуля. Той паказаў іх сваёй цётцы Тасі, якая на адным з іх пазнала сваім не паверыла! Тут жа дастала з альбома дакладна такі ж фотаздымкі! Так неабякавы малады чалавек (Вячаславу ўсяго толькі 28 гадоў) падарыў жанчыне, якая аказалася яго сястрой, яе сям'ю!

На радасць Алена адпраціла працы і бліжэйшым рэйсам паляцела ў Беларусь.

«УСЁ ЖЫЦЦЕ БАБУЛЯ ЧАКАЛА ДЗЕДА!»

Перш чым перанесціся ў Паставы, прапаную вярнуцца ў новасібірскую кавярню, дзе я з вуснаў Алены Турлай пачула неверагодную гісторыю... Прыводжу яе ў сціслым варыянце.

Арсеній Усцінавіч Шурпik быў рэпрэсаваны ў 1938 годзе. Фота захавала і перадала ўнучцы бабуля, якая чакала мужа ўсё жыццё...

...Пазней бабуля сустрэлася з дзедам у турме Краснаарска. Ён быў худы, жоўта-сіняга колеру... Як аказалася, дзед прызнаў сябе здраднікам Радзімы. Бабуля спытала, як жа ён мог так сябе абгаварыць. У адказ пачула: «Не магу больш трыццаць дзекаў, лепш хай заб'юць адразу». Ахоўнікі пачулі гэтую размову — і сустрэча спынілася...

ду, і сабралася скончыць жыццё самагубствам. Ужо рыхтавалася скончыць пад цяжкім разам з дзіцём, як нечакана незнаёмы мужчына збіў яе з ног. Выратавальнік, які аказаўся прафесійным злодзеем, прывёў яе туды, дзе жыў мясцовы зброд... Бабуля казалася, што тыя людзі аказаліся самымі міласэрнымі. Пакармілі яе, падрабілі дакументы.

...І да вайны, і пасля вайны бабуля жыла падалей ад горада. Баялася, што выявіцца яе несапраднае імя. У яе была адна задача — паставіць на ногі дзіця. Яна марыла, што аднойчы дзед вярнецца, а яна яму пакажа разуміць дачку... Усё жыццё бабуля чакала дзедал... Размаўляла з яго партрэтамі, якія вісеў на сцяне...

У 1976 годзе, калі мне было 10 гадоў, я з бабуляй напісалі ў Краснаарскі краевы суд. Тады

ўжо шмат гаварылі аб несправядлівасці сталінскіх рэпрэсій. Суд аднавіў справу, і праз 2 гады мы атрымалі даведку аб тым, што дзед рэабілітаваны пасмяротна. Усю ноч бабуля пралакала... На наступны дзень яна трапіла ў бальніцу з цяжкім інфарктам. Яе забіла гэтая ўспыш прызнаная несправядлівасць, з якой пражыла ўсё жыццё.

Са слоў бабулі мама ведала, што ў яе павінны быць стрыечныя браты і сёстры. Але, на жаль, ёй так і не давялося знайсці сваёй... Мамы не стала 10 гадоў таму... Сэрца б'ецца ад хвалявання, я ўсё яшчэ не магу паверыць, што зрабіла тое, аб чым усё жыццё марылі мае самыя блізкія людзі...

Развіталася мы тады ў Новасібірску з Аленай ненадоўга! У хуткім часе дамовіліся сустрэцца ў Паставах.

ШЛЯХ ДАЎЖЫНЁЙ У 75 ГАДОУ НЕ АКАЗАЎСЯ ў НІКУДЫ

Пры сустрэчы Алена не стрымлівала эмоцый.

— Надзя, ты толькі паглядзі! — дастае з сумачкі нататкі, з намаляваным на хуткую руку разгалінаваным радовым дрэвам. — Я і ўявіць сабе не магла, што ў мяне такая вялікая сям'я! Такое адчуванне, што ў Паставах адны Шурпікі жыюць. Брат Уладзімір вазіў мяне ў Мір і ў Нясвіж, гледзеў замкі. Прыгажэра і вялікі гарнарусы! Дзед быў незвычайным, разумным, добрым, цудоўным чалавекам!

— Я не магла паверыць сваім вуснам, калі пачула, што Алена нас знайшла, — распавядае Ганна Мікалаеўна Лобач, пляменніца Аленынага дзеда. — Адразу ж пабегла на могілкі, каб сказаць дзядзьку Арсенію: «Радуйся, хутка прыедзе твая ўнучка».

Магіла дзеда Алены Турлай знаходзіцца ў маляўнічым месцы за некалькі кіламетраў ад Пастаў. Паблізу пахаваны яго бацькі, браты, сёстры... Раней, вядома слоў Ганны Лобач, на тым лагорку хавалі толькі Шурпікаў — гэта былі так званыя сямейныя могілкі.

— Мне было 11 гадоў, калі дзядзька Арсеній вярнуўся з Поўначы, — працягвае Ганна Мікалаеўна. Пражыў ён тут усяго два гады. Але памяць добрую пакінуў. Дапамагаў сёстрам, братавым жонкам і іх дзецям-сіротам. Усё дзеці яго любілі! Я ніколі не бачыла, каб малыя калі-небудзь так плакалі на пахаванні...

Побач з магілай Аленынага дзеда заўважаю яшчэ адну дагледжаную магілку. Але без крыжа... — Тут пахавана яўрэйка, таму крыж святар не дазволіў ставіць... — кажа муж Ганны Лобач.

— Ведаеш, мы з мамай лічылі, што дзед пахаваны недзе ў Магаданскай вобласці, — падхопіла Алена. — Хацелі знайсці брацкую магілу ці прыблізнае месца пахавання, каб хоць шмалічак паставіць... А аказалася, што дзед прасядзеў у ГУЛАГу каля 15 гадоў і ў 1953-м годзе вярнуўся ў Паставы. З іншай жанчынай. Кажуць, яна выратавала яму жыццё...

— Ён выйшаў з турмы з цяжкай формай туберкулёзу, аслаблены, — працягвае Ганна Лобач. — Яму здала кагоі жанчына, якая працавала поварам. Яна яго падкарміла. Дзядзька Арсеній прыехаў на радзіму па мірацах...

...Толькі цяпер я разгадала словы бабулі: «Я прыдумваю сабе, што ён жыў». Магчыма, жыве з іншай жанчынай. Я так мары, што ў яго ўсё добра! Толькі ён быў жыў...» Мне здаецца, што незадоўга да смерці дзед усё ж такі знайшоў бабулю. Бо быў перыяд, калі яна атрымлівала нейкія грашовыя пераводы. Думаю, бабуля не гаварыла маме, што ён жыве з іншай жанчынай, бо, магчыма, баялася, што яна не зразумее, асудзіць.

У вачах Алены я не прачытала асуджэння, крыўды. Унучка даравала дзеду тое, што ён не

Алена Турлай ў Паставах са сваякамі.

куль і пайшоў род Шурпікаў. Цяпер там засталася некалькі хат, астатнія пагарэлі. У тым ліку і дзедава...

— Аказваецца, дзед пасля таго, як вярнуўся на радзіму, паспеў пабудаваць хату. Калі б я прыехала сюды два гады таму, то змагла б пахадзіць па ёй, дакрануцца да сцен, — уздыхае Алена Турлай. — А так сумнае відзіцца... Папалішча... Тут, як мне расказалі, жыла неспрыяльная нейкія грашовыя пераводы. Думаю, бабуля не гаварыла маме, што ён жыве з іншай жанчынай, бо, магчыма, баялася, што яна не зразумее, асудзіць.

У вачах Алены я не прачытала асуджэння, крыўды. Унучка даравала дзеду тое, што ён не

Унучка ніколі не бачыла свайго дзеда. Але любілі і маціліца бабуля яго помніць! Алена вельмі хоча, каб яе гісторыя падарыла надзею тым, хто яшчэ не знайшоў сваіх дзядуляў, што згинулі ў віры страшных часоў. Галоўнае, верыць і шукаць! Шукаць і верыць! Бо дабро ў жыцці, як і ў казках, у рэшце рэшт перамагае. І раскіданыя гнёзды звываюцца... нават праз 75 гадоў. Бусел паўшэраўдзіць.. Бусел з галінкай у дзюбе над папалішчам у Шурпіках...

І яшчэ... Перад тым, як здаць артыкул у друк, даведлася, што Алена пазвела ў Новасібірск нізкія паклон і падарунак Людміле Шчаслівенцы ад Шурпікаў. Сям'я ўдзячная тым, хто дапамог ім з'яўцца! А Людміла Івануна, якой не па чутках знаёмы ўсе перажыванні Алены, сказала ёй па вяртанні тое, з чым цяжка не пагадзіцца: «Твая гісторыя пачалася ў Паставах — на радзіме дзеда. У тых жа Паставах гісторыя і скончылася — магіла дзеда знайшлася. Усё, здаецца, кропка пастаўлена. Але гэта не кропка. Гэта пачатак новага вітка гісторыі...»

Надзея ДРЫПА, фота аўтара і з сямейнага архіва Алены Турлай. Новасібірск—Паставы—Мінск.

■ Пра тых, каго прыручылі

ХТО ў ДОМЕ ГАСПАДАР?

«Як я калісьці хацеў мець доважліва! А бацькі мне заўсёды адказвалі: «Вось вырастэш, завядзеш сабе і сабакку, і ката, і пацукі, і кракадзіла». Я вырас, і цяпер нікога не хачу. Ні сабакку, ні ката, ні жонку, ні дзцяці... Пра іх жа трэба клапаціцца, а мне гэта навошта?»

І скажаце, што гэта не распаўсюджаная жыццёвая пазіцыя?.. Яны, жывёлы, як ні круці, а нас выхоўваюць. Магчыма, у большай ступені, чым мы іх дрочым. Ва ўсякім разе, прывікнуць да іх, прыслухацца, прыгледзецца — значыць зразумець і нешта ўнутры сябе. А можа, і набыць бяспэжны досвед, які абавязкова спатрыбца.

Мне ў інтэрнэце на томельскім каталічным партале трапіла на вочы разважанне, цытаты з якога хочацца прывесці тут: «Тамерлан (сабака залацісты рэтрывер) за гэты год, што жыў са мной, навучыў мяне адказнасці. Паказаў мне, што я абсалютна не гатовы была ахвяраваць сваімі планами і сваім часам. Я забывала купіць яму прадукты, ён наваляса прыгатаваць яму ежу. А ён — галодны — мучыў цярылю і заўсёды радасна сустракаў мяне. Калі быў сапсаваны лінолеум у калідоры, я адкрыла ў сабе такую змацывальную нявытрыманасць і агрэсію! Самой было страшна. А зараз я ўмею лічыць да 10. Часам, праўда, даводзіцца і да 100... Колькі разоў я прымушала сябе ісці з ім за Сож, а потым атрымлівала такое велізарнае задавальненне ад шпачыру, што і дадому вяртацца не спяшчалася. Гэта ўсяго толькі сабака. Але што рабіць, калі менавіта яна стала маім люстэркам».

Палюкі ў мяне асабісты досвед зносіў з катані, далей аб іх. Не здзіўляйся, калі зразумееце, што яны ад нараджэння ўжо маюць свой асабісты характар і нейкія якасці, якія не паддаюцца разуменню і ўздзеянню.

Калісьці маленькі бела-рыжы коцік,

якога мы ўзялі з добрай сям'і і ад выхаванай кошкоў, паказаў усім, хто ў доме гаспадар. Можна, не трэба было яму даваць мянушку Эльбрус? Калі ішоў па паўдзёдзе, абвешчваю пра гэта гучным голасам. Адна з суседкаў, калі сутыкнулася з гэтай жывёлай «твар у твар», вісчала ад жаху. Ён добра разумее, што яго баяцца, раздуваюць удвая і распушчаю кіпцюры веерам. Сабакі прыціскаліся да асфальту, калі ў двор выходзіў наш кот. Ведаў, як заваяваць аўтарытэт з «крывінальным» адценнем. Пры гэтым абараняў тых, хто прызнаваў яго сілу. На дачы ён наляцеў на суседскага ката, які пачаў прыціскаць больш слабага. І адбіў — за што той удзячна прынес яму птушчу. Было ўражанне, што кот наш ведаў заведзь «Не вер, не бойся, не прасі».

Між тым, не магу сказаць, што жыхары нашай кватэры ад яго пакутавалі. Нас ён лічыў за важакоў і, можа, без асаблівага энтузіязму, але ж падрадоўваўся. Таму ноччу не паднімаў, цярыліца чакаў, калі пакарыцца. На ласку адказваў у залежнасці ад настрою, але ж пшчоты і ціскання не любіў. Мужык, адным словам. Мы прымалі яго такім, якім нарадзіўся, і, магчыма, за гэта ён быў удзячны. З сакавіцкіх бітваў Элік вяртаўся, як герой — кулягоны з падбітым вокам і разарваным вухам. Даваў сябе лячыць і мужна пераносіў усё неабходныя працэдурны. Каб потым з яшчэ большым запалам рэалізоваць той запас жыццёў, якіх, кажучы, у кошкоў як мінімум дзевяць. Рэалізаваў усё за тры гады. «З такім характарам доўга не жыць», — шкадавалі суседзі, калі даведліся, што ён нечакана і назаўсёды знік. Затое ва ўсіх кошак навокал нарадзіліся бела-рыжыя кацяняты.

Поўная супрацьлегласць — кошка Ліса. Зараз — увасабленне жаночасці ад носа да кончыка хваста. У сённяшняй «Галатэі» было вельмі цяжкае дзяццтва ў двары суседняга ПТВ. Хто з яе здэкаваўся, невядома, але ж калі маленькага дзікуна злавлі і прынеслі ў дом, нас не пакадала думка: можа, не

трэба было гэта рабіць? Навошта імкнуцца выхоўваць таго, хто павінен жыць на прыродзе? Некалькі тыднёў кацяня не тое што да рук — да ежы падыходзіла толькі тады, калі мы былі ў іншым пакоі. За ноч пакідала адразу некалькі «лужын» у самых нечаканых месцах. Але ж заўважылі адну асаблівасць: яно ніколі не «хадзіла» на тканіны — толькі на саму падлогу. Прышлося закрываць падлогу ўсім, што можна было на яе пакласці, і кошка адразу пайшла на латок. Працэс узаемаагаворы вышывання зняў некалькі месяцаў. І некалькі гадоў — лячэнне. Бо высветлілася, што наша Ліса — алергік. Дарэчы, адзін сябар на гэта адрзагаваў так: «Заўсёды ведаў, што ў людзей алергія на кошак, але ж каб у кошак — на людзей!..» Насамрэч, на што ў яе алергія, так і не высветлілася, але ж прышлося яе перавесці на дарагія дыетычныя «бубкі», пасля чаго хвароба паступова стала адступаць. Мае сваёй і іншыя моманты доўгага і безвыніковага лячэння прапаноўвалі ўспыць кошку — тым больш, што яна таксама вельмі пакутавала. Але ж мяне здаецца, што ўсё разам перанесення выпрабаванні — не толькі з дзіцём, але і з жывёлай — патрэбны для таго, каб навушчыца любіць, спачываць, дапамагаць, разумець...

Зараз Ліса — увасабленне пшчоты і даверу. І пры гэтым добра адчувае, з кім я сабе паводзіць. Якім чынам яна праводзіць дыферэнцыяцыю людзей, зразумець немагчыма. Але ж хітра рыжыя пшыс зусім па-рознаму вядзе сябе са мной і, напрыклад, з маёй маці. Ёю маніпулюе, як хоча. Можна, таму, што тая лёгка вядзецца на ўсё кацяняе круіццё. Мяне яна ніколі не стане паднімаць раіцай для выканання сваіх натуральных патрэб — зробіць усё ціха і моўчкі. З іншымі гэта можа ператварыцца ў паказальнае выступленне з істарыяй для ўсёй кватэры. І віна тут не кошкоў, а людзей, якія даюць магчымае жыццё сабе і сваім дзецям.

У любым, нават самым маленькім калектыве павіна быць сістэма ўзаемаадносін з узаемаабавязкамі. Жывёлы — толькі частка гэтай сістэмы. Не галоўная, але ж важная. Безумоўна, яны патрабуюць увагі, але ж толькі людзі павінны рэгуляваць яе колькасць і якасць у розныя моманты жыцця. Здаецца, гэта як з матчынай любоўю: калі яе занадта і без розуму, дзіця можа захлынуцца і наўрад ці вырасце гарманічным. Жывёла вельмі тонка адчувае чалавечую недасканаласць і ў выпадку, калі гаспадар не можа камандаваць, сама становіцца лідарам. Хтосьці ж у доме павінен быць галоўным. Але ж у вас ёсць магчымае і самі прымерыць гэтую ролю — таксама карысны жыццёвы вопыт.

Ірына АСТАШКЕВІЧ. Фота аўтара

■ Будзе свята!

Як «аФАРБАваць» суботу?

У Дзень абароны дзяціў, 1 чэрвеня, сталічны парк імя Горкага запрашае весела правесці час усёй сям'ёй на свяце «Фарбы дзяцінства».

Малых і іх бацькоў чакаюць «поніцыклы» і катанне на конях, чароўная казка пра мыльныя пубыры, гандлёвыя рады з разнастайнымі ласункамі. Таксама з карысцю адпачыць можна будзе, наведаўшы майстар-класы па лепцы, малюнку, пляценні з саломкі і іншых мерапрыемстваў і спаборніцтваў.

У гэты час на цэнтральнай сцэне парку пройдзе конкурс касцюмаў «Мой святочны малы». Маюць права ўдзельнічаць дзеці да 12 гадоў. Хатнія

НАРОДНЫЯ РАМЁСТВЫ СПУЖАЛІСЯ «КРЫСТАФЕРА»

У мінулую суботу сталічны Лошыцкі парк пяты раз прымаў Рэспубліканскі фестываль-кірмаш народных рамёстваў і промыслаў «Вясновы букет — 2013». На паспелі майстры як след уладкаваць на сценах і стэндах свае рукадзельныя творы і адмысловыя прылады працы для майстар-класаў, не паспелі адгучаць і прывітальныя словы старшыні Саюза народных майстроў мастацтвазнаўца Югена Сахуты, які неба агарнуў зусім не ласкавыя хмары, узняўся моцны вецер, пайшоў дождж. Спачатку дробныя, якія ўсё даваў нейкую надзею, што свята працягнецца. Аднак неўзабаве паліло па-спраўдому, нібы ўвосень. Яшчэ з гадзіну, накрывшы свае ганчарныя, саламяныя, тканя і вышываныя, бондарскія і рэзьбяныя вырабы, народныя ўмельцы трымаіся, але, як і перадавалі на-пярэдадні сіноптыкі, гаспадаром гэтага дня стаў усё ж цыклон «Крыстафер». Можна сказаць, не пачаўшыся, фестываль-кірмаш згарнуўся, і майстры ўзялі кірунак дадому: хто ў недалёкія рэгіёны Міншчыны, а нехта і за добрых 350-400 кіламетраў.

На фотаздымках: Майстар-льжжар Юген Осіпаў і заснавальніца музея драўлянай лыжкі пры народным клубе майстроў Бярэзінскага РДК Ганна Ждановіч хаваюць свае прыгожыя экспанаты пад парасонамі. Бондар з Магілёўшчыны Уладзімір Станкевіч спляшаецца «упакаваць» нават сталітравую бочку. Аляксеі і Соф'я Меснікі — сям'я лозапліцельшчыкаў з Глуска. Як бачым, яны прыязджалі ў сталіцу не з пустымі рукамі. Анатоль КЛЯШЧУК, фота аўтара.

■ Натхненне над Бесяддзю

На лузе Письмянковым...

У вёсцы Бялынкавічы Касцюковіцкага раёна адбылося абласное свята паззіі і аўтарскай песні «Письмянкоў луг»

Аўтамобілі спыніліся яшчэ на ўездзе ў Бялынкавічы. Таму што з моста праз рэчку Бесядзю адкрываецца такі даягляд, што проста дух займае. Блакітнае неба з белымі абломкамі, пышныя дрэвы, пасячаны пляж, зялёная трава з жоўтымі астраўкамі дзьмухаўцоў.

Калі ў касцюковіцкіх людзей пытаюцца, чаму іх зямля дае так шмат літаратурных талентаў, то яны звычайна адказваюць, што гэта з-за прыгожасці Бесядзі.

Маўляў, менавіта гэтая праслаўленая паззіі і навакольныя краёвыя натхняюць людзей на творчасць.

Свята паззіі і аўтарскай песні ў Бялынкавічах было прысвечана добрай і творчаму чалавеку — тут нарадзіўся беларускі пазт Аляксей Письмянкоў. Яго па-

мятаюць сваякі, сябры, калегі, прыхільнікі яго таленту і паззіі ўвогуле. Штогод яны збіраюцца ў роднай вёсцы пазта.

У Бялынкавічах захаваўся бацькоўская хата Алясея Письмянкова, і, хоць яна не належыць больш гэтай сям'і, на ёй ёсць памятная дошка. Каля вялікай старой ліпы стаіць сцяна «Крыстафер», над «Письмянковым лугам» ярка ззяла сонца, таму асаблівым пошпам карысталіся стэльняныя капелюшы (каб не напаялі ў галаву).

Увогуле гісторыка-культурны аб'ект «Письмянкоў луг» — гэта даволі добраўпарадкаванае месца. Сцэна, асфальт, выставачыя і гандлёвыя рады. Пад бярозкамі ў цені стаяць лавы з самымі лепшымі месцамі. За столікамі пад яблынямі народ радуецца жыццю і беларускім прысмакам.

Абавязковая праграма — фота каля шматтоннага валуна, які летас усталывалі на лузе ў гонар свята паззіі. Але сёлета натоўп аматараў вясёлага фотаздымка ўтварае і на «Сялянскім двары», дзе наведвальнікі сустракаюць

пазтаў перамаглі тры дзятчынны: Дар'я Жлоба з Краснаполля, Вера Варанкова з Горак, Юлія Шакура з Мсціслава.

Арганізатары свята «Письмянкоў луг» заўсёды спадзяюцца на добрае надвор'е. І, напэўна, маюць рацыю: у той час, калі на тэрыторыі вобласці было хмарна і вільготна і ўсе балясы цыклону «Крыстафер», над «Письмянковым лугам» ярка ззяла сонца, таму асаблівым пошпам карысталіся стэльняныя капелюшы (каб не напаялі ў галаву).

Увогуле гісторыка-культурны аб'ект «Письмянкоў луг» — гэта даволі добраўпарадкаванае месца. Сцэна, асфальт, выставачыя і гандлёвыя рады. Пад бярозкамі ў цені стаяць лавы з самымі лепшымі месцамі. За столікамі пад яблынямі народ радуецца жыццю і беларускім прысмакам.

Абавязковая праграма — фота каля шматтоннага валуна, які летас усталывалі на лузе ў гонар свята паззіі. Але сёлета натоўп аматараў вясёлага фотаздымка ўтварае і на «Сялянскім двары», дзе наведвальнікі сустракаюць

вялізныя мяккія цацкі — коні і карова. Такія здымкі дастойныя любога «Твітэра».

Упрыгожылі «Письмянкоў луг» і рыцары. Удзельнікі клуба «Ратнік» з Касцюковічаў, можа, і не пішучы вершы, але лічаць ся тэма ўнікальнай магчымасцю казаць людзям рэканструкцыю ранняга сярэднявечча.

— Мы бачым інтарэс да свайго занятку, да гісторыі нашага краю, да рамёстваў, паззіі, мастацтва ўвогуле, — гавораць хлопцы з «Ратніка».

На «Письмянковым лузе» можна набыць цікавыя рэчы. Тут і народныя вырабы, і бижутэрыя. Вышыванкі і гліняныя вясельнікі — на любы густ! А для аматараў чытання — літаратурныя выставы.

Цікавы стэнд прадставіла Касцюковіцкая дзіцячая бібліятэка, якая носіць імя Алясея Письмянкова: гэта кнігі пазта, у тым ліку і дзіцячыя, з аўтографамі аўтара і яго сваякоў. «Жадаю шчасця!» — напісана на кнізе вершаў і казак.

— Гэта нашы рабрыты, мы іх ашчадна заховаем, — сказала загадчыца дзіцячай бібліятэкі Тамара ЛУФЕРАВА. — Дзеці любяць чытаць і нават інсцэніраваць вершы Письмянкова.

— Алег Письмянкоў — наш зямляк, аўтар дзсятка зборнікаў, лаўрэат шэрагу прэмій, — расказвае пра пазта гасцяям дырэктар цэнтральнай бібліятэчнай сістэмы Касцюковіцкага раёна АЛА МАРТЫНЕНКА. — Яго творчасць прасякнута вялікай любоўю да радзімы. Вершы невялікія, але вельмі глыбокія.

«Ён ранкам падкову знайшоў у расе, Шчасліўчык, адораны лесам, І кожны падумаў: дамоў панясе! А ён шпурлянуў у нябось: «Будзем, людзі, шчаслівыя ўсе!»

Кіраўнік упраўлення культуры Маглёўскага аблвыканкама Анатоль СІНКАВЕЦ лінчыць, што «Письмянкоў луг» трэба пашыраць маштаб. Адкрываць свята можна ў раённым цэнтры Касцюковічы, а далей — ісці па вёсках.

Такую ідэю будзе распрацоўваць у вобласці. Сапраўды, у раёне нават стварылі «Літаратурную карту Касцюковічшчыны»: на ёй адзначана, дзе нарадзіліся Аркадзь Куляшоў, Іван Чыгрынаў, Леанід Вячановіч, Аляксей Русеўскі і іншыя. «Белыя плямы» на ёй няма.

Ілона ІВАНОВА, фота аўтара. Касцюковіцкі раён

НАРОЧСКИЙ СЕЛЬСКИЙ ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ проводит аукцион по продаже земельных участков в частную собственность для строительства и обслуживания жилых домов

№ лота	Адрес, площадь земельного участка, кадастровый номер	Наличие инженерных сетей	Начальная цена (бел. руб.)	Задаток (бел. руб.)
1	д. Малая Сырмеж, ул. Туристская, площадь земельного участка 0,1700 га, кадастровый номер 624083307801000130	нет	10 000 000	1 000 000
2	д. Тюкиши, уч. № 1, площадь земельного участка 0,1929 га, кадастровый номер 6240817601000067	нет	50 000 000	5 000 000
3	д. Кузьмичи, уч. № 1, площадь земельного участка 0,2500 га, кадастровый номер 624083305601000040	нет	150 000 000	15 000 000
4	д. Чучелицы, площадь земельного участка 0,1949 га, кадастровый номер 624083319101000032	нет	10 000 000	1 000 000

Примечание: лот № 1 расположен в водоохранной зоне вне прибрежной полосы реки Малиновка, лот № 2 — водоохранная зона озера Швакты, лот № 3 водоохранная зона озера Кузьмичи, лот № 4 водоохранная зона озера Мядель.

Аукцион состоится 25 июня 2013 года в 11.00 в здании Нарочского сельского исполнительного комитета (актовый зал) по адресу: аг. Нарочь, ул. Первомайская, 49.

Заявления на участие в аукционе принимаются с момента размещения извещения о проведении аукциона в рабочие дни с 8.00 до 17.00 по адресу: д. Нарочь, ул. Первомайская, д. 49 (каб. 3). Прием заявлений заканчивается 21 июня 2013 г. в 17.00. Контактные телефоны: (8 179) 46 153; 46 710.

К заявлению прикладываются следующие документы:

- платежный документ о внесении задатка в размере 10% от начальной цены;

- документ, удостоверяющий личность (участника) или доверенность, удостоверенная нотариально, представителя физического лица.

Оплата предмета аукциона должна быть произведена в течение 10 рабочих дней со дня принятия решения о предоставлении земельного участка.

Договор аренды заключается в течение 2-х рабочих дней после оплаты стоимости предмета аукциона. Все желающие могут ознакомиться с документацией и земельным участком. Порядок проведения аукциона оговорен в условиях его проведения.

Сумма задатка перечисляется на расчетный счет 3600623081900 ЦББ № 619 филиал № 601 АСБ «Беларусбанк» г. Молодечно, код 769, УНП 600097530, ОКПО 04430737, код платежа 4901.

ООО «Арбитр», управляющий по делу о банкротстве – организатор торгов, сообщает о проведении ТОРГОВ по продаже имущества ООО «КВАТЕР»:

№ лота	Наименование лота	Начальная цена продажи лота	Шаг торгов (%)	Задаток (%)
1	Легковой автомобиль Dacia Logan 1.4 Laureate; 2006 год выпуска; седан; двигатель: бензин; объем: 1390 см³.	46 279 800 р.	2 313 990 р.	2 313 990 р.

Торги проводятся в форме аукциона, открытого по составу участников и по форме подачи предложений о цене.

Торги состоятся 12 июня 2013 года в 11.00 по адресу: г. Гродно, ул. Солнечная, 5.

До подачи заявки претенденту необходимо перечислить задаток в безналичном порядке по следующему платежному реквизиту: ООО «Кватер», р/с 3012126705016 в ОАО «БПС-Сбербанк» г. Минск, код 153001369, УНП 590646741.

Заявления на участие в аукционе с приложением платежного поручения, подтверждающего внесение задатка, а также: для юридических лиц – заверенной копии свидетельства о гос. регистрации, устава; для индивидуального предпринимателя – заверенной копии свидетельства о гос. регистрации; для физ. лиц – копии паспорта, принимаются с момента выхода настоящей объявления до 11.06.2013 по адресу: 230001, г. Гродно-1, а/я 27 или по факсу 8(0152) 526859.

Победителем аукциона признается участник, предложивший наибольшую цену покупки. После окончания торгов с победителем подписывается протокол и заключается договор. Победитель торгов обязан оплатить стоимость покупки в течение 30 дней после подписания протокола. В соответствии с п. 1 Указа Президента Республики Беларусь от 05.05.2009 № 232 возмещение затрат на организацию и проведение торгов осуществляется участником, выигравшим торгов.

Настоящее объявление содержит лишь общие характеристики предмета торгов. Получить полную информацию о порядке и условиях проведения торгов, о предмете торгов можно в рабочие дни с 9.00 до 17.00 по адресу: г. Гродно, ул. Солнечная, 5, тел. 8(029)3923903, тел./факс 8(0152)526859. Ознакомиться с предметом торгов можно в рабочие дни с 9.00 до 17.00.

ПРОЕКТНАЯ ДЕКЛАРАЦИЯ По объекту: «Реконструкция жилого дома № 25 по ул. Я. Мавра с надстройкой мансардного этажа»

Унитарное предприятие «Белоир» общественного объединения «Белорусское общество инвалидов «Реабилитация» информирует юридических и физических лиц о создании объекта долевого строительства.

Заказчик-Застройщик – УП «Белоир ОО БОИ «Реабилитация» зарегистрировано Минским горисполкомом решение № 739 от 5 июня 2001 года в едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 100195041. Юридический адрес: 220006, г. Минск, ул. Маяковского, 18, к. 9.

Режим работы: понедельник – четверг с 9.30 до 17.00, пятница с 9.30 до 16.00, обед с 13.00 до 13.45, выходные дни – суббота, воскресенье.

Функции заказчика осуществляются собственными силами.

Информация о проекте строительства:
Цель строительства – реализация проекта по договору № ЯМ- 25 от 10 июля 2010 г. на реализацию права проектирования и строительства объекта «Реконструкция жилого дома № 25 по ул. Я. Мавра в г. Минске, с надстройкой мансардного этажа» с УП «ЖРЭО №2 Фрунзенского района г. Минска».

Объект долевого строительства – надстройка мансардного этажа с квартирами типовых потребительских качеств общей площадью – 1547 кв.м. Нормативная продолжительность строительства 16,5 месяца. Проект реконструкции жилого дома с надстройкой мансардного этажа разработан с учетом проекта капитального ремонта жилого дома. Все архитектурные, конструктивные и инженерные решения увязаны для всего сооружения в целом.

Реконструкция осуществляется за счет средств физических и юридических лиц.

Начало строительства объекта – август 2013 года. Окончание строительства – ноябрь 2014 г.

Месторасположение объекта – Фрунзенский район г. Минска, ул. Я. Мавра, дом № 25.

Состав общего имущества: Межквартирные лестничные клетки, лестницы, крыши, несущие, ограждающие несущие конструкции, электрическое, сантехническое и иное оборудование, находящееся за пределами или внутри жилых помещений, элементы озеленения и благоустройства.

Для привлечения физических лиц и юридических лиц к строительству по договору создания объекта долевого строительства в соответствии с Указом Президента Республики Беларусь от 15.06.2006 г. № 396, по состоянию на дату опубликования проек-

ной декларации, предлагается 18 (восемнадцать) квартир, в т.ч.:

- двухкомнатных – общей площадью 83,11 кв.м – 2 квартиры;
- двухкомнатных – общей площадью 82,25 кв.м – 2 квартиры;
- двухкомнатных – общей площадью 76,34 кв.м – 2 квартиры;
- двухкомнатных – общей площадью 75,84 кв.м – 2 квартиры;
- двухкомнатных – общей площадью 75,91 кв.м – 2 квартиры;
- двухкомнатных – общей площадью 78,53 кв.м – 2 квартиры;
- двухкомнатных – общей площадью 80,33 кв.м – 2 квартиры;
- трехкомнатных – общей площадью 106,92 кв.м – 2 квартиры;
- трехкомнатных – общей площадью 106,68 кв.м – 2 квартиры;

Стоимость строительства для граждан, не состоящих на учете нуждающихся в улучшении жилищных условий, – 12 586 000 белорусских рублей за 1 кв.м, что эквивалентно 1450 долларам США по курсу Национального банка Республики Беларусь на дату публикации проектной декларации. Цена объекта долевого строительства является неизменной в долларовой эквиваленте на весь период строительства.

Отделка квартир не выполняется.

Указанная в настоящей проектной декларации цена за 1 кв.м общей площади квартир и их количество считается действительной до момента опубликования новой проектной декларации.

Застройщиком получены:

- Акт выбора места размещения земельного участка для строительства Минского городского исполнительного комитета от 20.04. 2010 г.
- заключение РУП «Госстройэкспертиза по г. Минску» №1327-60/11 от 21 февраля 2012 г.
- дополнение к заключению РУП «Госстройэкспертиза по г. Минску» № 322-60/12 от 11 июня 2012 г.
- решение МГИ от 31 мая 2012 г. № 1662 о разрешении строительства.

Сведения о договорах подряда:
Договор строительного подряда от 20.03.2013 г. № 20-04/13, заключенный с ЧП «БелоирСтрой»;

Информацию по объекту долевого строительства и условиям заключения договоров можно получить по тел.: 8-029-130-22-04; 8-017-223-58-72.

Да ўвагі акцыянераў Адкрытага акцыянернага таварыства «Сталічны праспект»! УНП 290984478

07 чэрвеня 2013 года АДБУДЗЕЦКА ПАЗАЧАРГОВЫ АГУЛЬНЫ СХОД АКЦЫЯНЭРАЎ ААТ «Сталічны праспект» (г. Жабінка, вул. Цітова, 3).

ПАРАДАК ДНЯ:

1. Аб павелічэнні Статутнага фонду ААТ «Сталічны праспект» за кошт уласных сродкаў шляхам павелічэння намінальнага кошту кожнай акцыі;
2. Аб зацвярджэнні змяненняў у Статут Таварыства.

Форма правядзення Сходу — **вочная**.
Месца правядзення Сходу — **г. Жабінка, пасёлак Цукровага заводу, клуб ААТ «Жабінкаўскі цукровы завод».**
Пачатак работы сходу: **07 чэрвеня 2013 года ў 12 гадзін 30 хвілін.**
Рэгістрацыя асоб, якія маюць права на ўдзел у Сходзе, ажыццяўляецца ў дзень правядзення Сходу па месцы правядзення Сходу на падставе дакументаў, якія пацвярджаюць асобу, і належна аформленых даверанасцяў. Час пачатку рэгістрацыі: **11 гадзін 30 хвілін.** Час завяршэння рэгістрацыі: **12 гадзін.**
З матэрыяламі Сходу можна азнаёміцца з **29 мая 2013 года па 06 чэрвеня 2013 года ў працоўныя дні з 10 да 17 гадзін.**

Считать недействительными страховые полисы СООО «Белкоострах» по обязательному страхованию гражданской ответственности владельцев транспортных средств на территории РБ серии ВР №№ 2783581, 2783582, 0654628, 2781841; по добровольному страхованию от несчастных случаев на время поездки за границу формы 2РН, 2РП серии БМ 0535261. УНП 100706519

ПРЕДЛОЖЕНИЕ О ПОКУПКЕ АКЦИЙ

1. Покупатель: Смольские Наталья Сергеевна, почтовый адрес: Республика Беларусь, 220022, город Минск, улица Чайлытко, дом 15, квартира 99, тел. 8 (029) 667-46-43.
2. Брокер: Общество с ограниченной ответственностью «Брокерская компания «Аналитик», расположенная по адресу: 220040, город Минск, улица М.Богдановича, 153, офис 612, тел./факс 286-02-09.
3. Эмитент: Открытое акционерное общество «Постторг», юридический и почтовый адрес: 220070, город Минск, улица Клумова, 3.
4. Общее количество покупаемых акций: 2500 (две тысячи пятьсот) простых (обыкновенных) акций.
5. Цена покупки одной простой (обыкновенной) акции: 60000 (шестьдесят тысяч) белорусских рублей.
6. Оплата акций производится в день заключения сделки безналичным расчетом расчетно-клиринговую систему ОАО «БФБФ».
7. Сделки купли-продажи акций заключаются на биржевом рынке. Адрес, по которому будут заключаться сделки купли-продажи: 213013, город Минск, улица Сурганова, 48а, ОАО «Белорусская валютно-фондовая биржа».
8. Дата начала покупки акций 03 июня 2013 года. Дата окончания покупки акций 01 декабря 2013 года.

Прошу считать недействительным текст предложения о покупке акций, опубликованный в газете «Звязда» №92 (27457) от 23 мая 2013 года.

УШАЧСКИЙ СЕЛЬСКИЙ ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ Ушацкого р-на Витебской обл. (Продавец) ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН 1 июля 2013 года в 11.00 в здании Ушацкого сельского исполнительного комитета г.п. Ушачи, ул. Ленинская, д. 12 по продаже 1 (одного) земельного участка для индивидуального строительства:

ЛОТ 1 — земельный участок в д. Солонечь 1, ул. Озерная, 1А, площадь 0,1385 га кадастровый № 224983010301000021. Начальная цена — 10 000 000 (десять миллионов) рублей. Размер задатка 500 000 рублей уплачивается при подаче заявления на регистрацию участника аукциона. Получатель — Ушацкий сельский исполнительный комитет р/с 3641328070383 в филиале № 216 ОАО АСБ «Беларусбанк» г. Полоцк код 648, УНП 300007032, код платежа 04901. Шаг аукциона 5%.

Характеристика участка: участок расположен недалеко от оз. Солонечь.

Условия продажи: внесение победителем аукциона платы за земельный участок, возмещение расходов, связанных с подготовкой и проведением аукциона и формированием земельного участка, в том числе с государственной регистрацией в отношении создания земельного участка, осуществление в двухмесячный срок после принятия решения о предоставлении ему земельного участка государственной регистрации права на этот участок, получения в установленном порядке разрешительной документации на строительство жилого дома, занятия участка не позднее одного года после получения свидетельства государственной регистрации и права на него.

Заявления принимаются до 26.06.2013 г. с 8.00 до 13.00, с 14.00 до 16.00 по адресу: г.п. Ушачи, ул. Ленинская, д. 12, Ушацкий сельский исполнительный комитет. Граждане представляют паспорт гражданина РБ, его ксерокопию и квитанцию об уплате задатка.

Тел.: (02158) 2 78 00, 2 27 63.

Условия проведения: аукцион будет проводиться при наличии двух и более участников аукциона. УНП 300007032

ПРОЕКТНАЯ ДЕКЛАРАЦИЯ Государственное производственное объединение «МИНСКСТРОЙ» 220050, г. Минск, ул. К. Маркса, 13А режим работы: с 8.30 до 17.45, перерыв 13.00–14.00, тел.: 327-52-36, 226-03-01

Зарегистрировано решением Мингорисполкома от 18 января 2007 г. № 140 в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей № 100071325.

Выполняя функции заказчика, объединением с 2006 по 2011 год построены и введены в эксплуатацию жилые дома:

- ул. Матусевича, д. 90, пр-т Рокоссовского, д. 76, д. 78, пр. Рокоссовского, 80, пр-т Независимости, д. 168, корп. 1, пр-т Независимости, д. 168, корп. 3, д. 40, ул. Есенина, д. 42, ул. Есенина, д. 36, д. 38, ул. Матусевича, д. 52, д. 72, ул. Паланина, д. 18, ул. Стариновская, д. 2, ул. Колесникова, д. 16, д. 18, д. 20 и др.

Объединение осуществляет строительство объекта «Многоэтажный жилой дом не повышенной комфортности № 26 (по генплану) в микрорайоне «Каменная горка-3» (жилой дом).

Свидетельство (удостоверение) № 500/1323-240 о государственной регистрации создания земельного участка и возникновения права пользования на него от 02 декабря 2011 года.

Земельный участок площадью 0,1841 га. Проектом предусмотрено устройство подъездов, пешеходных связей, установка малых архитектурных форм, озеленение, организация детских игровых, спортивных, хозяйственных площадок.

Здание жилого дома запроектировано односекционным, 25-этажным. Количество жилых помещений жилого дома – 249. Серия жилого дома – индивидуальная.

Начало строительства жилого дома – апрель 2013 года. Предполагаемый срок ввода в эксплуатацию в соответствии с ПОС – декабрь 2014 года.

Проектно-сметная документация прошла в установленном порядке государственную экспертизу от 09.09.2010 № 945-60/10 с дополнением № 427-60/11 от 13.06.2011.

В соответствии с Решением Мингорисполкома № 2708 от 22.09.2011 договоры создания объекта долевого строительства будут заключаться с гражданами из числа работников ГПО «Коммунальное хозяйство Мингорисполкома» и его подведомственных предприятий, состоящих на учете нуждающихся в улучшении жилищных условий на строительство квартир с 1 по 22, 27, с 29 по 31, 40, 41, с 50 по 52, 60, 62, с 70 по 72, с 80 по 82, 91, 92, с 100 по 102, с 110 по 112, с 120 по 122, с 130 по 132, с 140 по 142, с 150 по 152, с 160 по 162, 170, 172, с 180 по 182, с 230 по 202, с 200 по 202, с 210 по 212, с 220 по 222, с 230 по 232, с 240 по 242.

Предметом договора будет являться строительство жилого помещения.

Стоимость строительства 1 кв. метра общей площади жилых помещений без учета выполнения внутренних отделочных работ в текущих ценах составляет 10 352 345 рублей.

В состав общего имущества в многоквартирном жилом доме, которое подлежит передаче в долевую собственность, входят: межквартирные лестничные клетки, лестницы, лифты, лифтовые и иные шахты, коридоры, крыша, технические этажи и подвал, другие места общего пользования, несущие, ограждающие несущие конструкции, механическое, электрическое, сантехническое и иное оборудование, находящееся за пределами или внутри жилых и нежилых помещений, элементы инженерной инфраструктуры, озеленения и благоустройства, а также отдельно стоящие объекты, служащие целевому использованию здания и право землепользования.

Договор строительного подряда от 01.04.2013 № 117С-03-13, гендиректор – ОАО «Стройтрест № 35». Ожидаемый ввод в эксплуатацию жилого дома в эксплуатацию в соответствии с договором строительного подряда – декабрь 2014 г.

Заявления о долевом строительстве квартир будут приниматься (регистрироваться) и договоры создания объекта долевого строительства будут заключаться в кабинете 105, по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 13А непосредственно с гражданами, подавшими заявления, либо с их представителями, действующими на основании доверенности, оформленной в установленном законодательством порядке через 7 календарных дней после опубликования настоящей проектной декларации.

Генеральный директор **Н.В. Милошевский**

Условия заключения договора аренды земельного участка победителем аукциона (лицом, приравненным к победителю аукциона):

- внесение победителем аукциона платы за право заключения договора аренды земельного участка;
- возмещение победителем аукциона расходов, связанных с проведением аукциона и формированием земельного участка, в том числе с государственной регистрацией в отношении создания земельного участка;
- заключение победителем аукциона с райисполкомом договора аренды земельного участка и осуществление в двухмесячный срок после получения выписки из решения райисполкома о предоставлении ему земельного участка государственной регистрации права на земельный участок.

К участию в аукционе допускаются юридические лица, физические лица и индивидуальные предприниматели, подавшие организатору аукциона в названный в извещении срок заявление с приложением необходимых документов и внесение в установленном порядке на указанный в извещении (расчетный) счет суммы задатка, получившие билеты участников аукциона с указанием даты регистрации заявления и заключившие с организатором аукциона соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона.

Для участия в аукционе в указанный в извещении срок в Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки» подается заявление на участие в аукционе со следующими документами:

- заверенная копия платежного поручения о внесении суммы задатка на текущий (расчетный) счет, указанный в извещении;
- юридическим лицом резидентом Республики Беларусь – копия документа, подтверждающая государственную регистрацию юридического лица; копии учредительных документов;
- индивидуальным предпринимателем – документ, подтверждающий государственную регистрацию индивидуального предпринимателя, и его копия, которая заверяется организатором аукциона;
- юридическим лицом – нерезидентом Республики Беларусь – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписки из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть подготовлена в течение шести месяцев до подачи заявления на участие в аукционе).

При подаче документов на участие в аукционе организатору аукциона предъявляются:

- представителем юридического лица, индивидуального предпринимателя – доверенность (документ, подтверждающий полномочия должностного лица) и документ, удостоверяющий личность этого представителя;
- физическим лицам – документ, удостоверяющий личность физического лица;
- представителем физического лица – доверенность и документ, удостоверяющий личность представителя.

Прием заявлений на участие в аукционе со всеми необходимыми документами заканчивается в установленные организатором аукциона день и время, указанные в извещении. Заявления, поступившие после установленного срока, не рассматриваются.

Номер р/с для перечисления задатка Р/с 3012579170017 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по Гродненской области код банка 153001739, УНП 500833225

■ За круглым сталом

ЦІ ПЕРАСТАНЕ КВАТЭРНАЕ ПЫТАННЕ БЫЦЬ БАЛЮЧЫМ?

2 сакавіка 2013 года ў сілу ўступіў новы Жыллёвы кодэкс. Пра тое, наколькі ён можа змяніць жыццё людзей і што кожнаму неабходна зрабіць да сакавіка наступнага года — наша размова за «круглым сталом» у рэдакцыі «Звязды».

Удзельнікі абмеркавання новага закона і практыкі яго прымянення: **Вольга GERMAN**, галоўны юрысконсульт Міністэрства ЖКГ; **Аляксей КУЗЬМІЧ**, намеснік старшыні Пастаяннай Камісіі Па-

грамадзяне, якія не ўдзельнічалі ў прыватызацыі, але падпісалі паперу, што яны згодныя, каб кватэра была прыватызавана, альбо ўдзельнічалі ў будаўніцтве з дзяржаўнай падтрымкай — не могуць быць выселены (за выключэннем выпадкаў, калі гэтыя грамадзяне на працягу года тры і больш разоў прыцягваліся да адміністрацыйнай адказнасці за парушэнне парадку пражывання і былі папярэджаны аб магчы-масці высялення).

«ЖЫЛЛЁВЫ КОДЭКС ТРЭБА ВЫКЛАДАЦЬ У ШКОЛЕ»

«Звязда»: Чаму ўзнікла неабходнасць прыняцця новага Жыллёвага кодэкса?

Аляксей Кузьміч: Таму што адбыліся значныя змены ў гэтай сферы, у самім грамадстве. Больш за 86% жылля зараз прыватызавана. У Беларусі звыш 300 тысяч кватэр, уласнікамі якіх з'яўляюцца па некалькі чалавек. І добра яшчэ, калі ва ўласнасці аднаго з іх знаходзіцца асобны пакой, альбо хата бацькі, ждаючы нікога з дзяцей не пакрыўдзіць, дзеліць двухпакаёвую кватэру на тры часткі, а нашчадкі — з-за няўмення дамоваціца — пераўтвараюцца потым у ворагаў...

Прыняцце Кодэкса шло вельмі цяжка: больш за 11 гадоў законпраект «хадзіў» па інстанцыях, шмат разоў вяртаўся на даражыцу. Калі даражыца паступіў у нашу камісію, мы праехалі па ўсёй краіне, каб абгаўліць вопыт. Больш за 6 тысяч прапаноў было ўнесена. Трэба аддаць належнае Міністэрству ЖКГ: яны працавалі над Кодэксам да дрэбязя. Кодэкс скаанціравалі ў сабе ўсе законы, падзаконныя акты...

Жыллёвы кодэкс — закон, які датычыцца літаральна кожнага. Але людзі не ведаюць яго. Такія дакументы трэба ў школе выкладаць як асобны прадмет.

Наталля Чарнуха: Юрыдычная няграмаднасць нараджае шмат праблем. Напрыклад, раней нашы людзі заключалі дагаворы найму з расійскімі грамадзянамі і рэгістравалі іх па месцы жыхарства. Праз гэтыя яны не разумелі розніцы паміж «месцам знаходжання» і «месцам жыхарства». У выніку дагавор найму з расійскім грамадзянінам заключаўся на год, а рэгістрацыю ён атрымліваў пастаянную. Праз год ён ад'язджаў, а рэгістрацыя заставалася. Цяпер уласнікі прыходзяць у ЖЭС і просяць выпісаць свайго былога кватаранта... Людзі павіны разумець прававую наступнасць розных працэдур.

Апроч правоў, неабходна ведаць і свае абавязкі. Ведаць, што кожны абавязаны ўтрымліваць сваё жылёе памяшканне ў належным санітарным стане, спецоасова ўносіць плату за яго абслугоўванне, не шумець, правільна здаваць сваю кватэру ў найм з заключэннем дагавора, разбірацца ў нюансах рэгістрацыі...

Вольга Герман: Прававая недасведчанасць часта параджае і пытанні, звязаныя з высяленнем былых членаў сям'і ўласніка. У Кодэксе такая норма прадугледжана адносна тых былых членаў сям'і, хто не мае допі ў гэтым жылым памяшканні. Тыя

Норма гэтая неабходная для таго, каб людзі больш адказна ставіліся да свайго жылля. Ёсць тры рэчы, якія кожны чалавек павінен сабе забяспечыць: ежа, адзенне і жыллё.

Хачелася б звярнуць увагу і на новую норму ў Кодэксе, якая абавязвае ўласнікаў жылля памяшканняў на працягу трох месяцаў пасля таго, як у іх з'явілася гэтая ўласнасць, зарэгістраваць сваё права на жыллё з атрыманнем праваўстаноўчых дакументаў. Гэта важна. Здраецца, што грамадзяне аформілі дагавор дарэння, завяшчанне, а тут з'явілася магчымасць ільготнага кредыту. І яны вырашаюць не паказваць атрыманую жылплошчу. Раней канкрэтныя часовыя рамак, у якія трэба ўключыцца і зарэгістраваць жылёе памяшканне, не было.

«ПРАЗ ГОД МОЖА НАРАДЗІЦЦА ВАП ВЫСЯЛЕННЯ...»

Юўгенія Патапава: Як прадстаўнік практыкуючых юрыстаў, звяртаю ўвагу на сітуацыю, якая, спадзяюся, будзе выпраўлена. Згодна з Жыллёвым кодэксам былы член сям'і ўласніка можа быць выселены, калі іншае не прадугледжана Пагадненнем аб парадку карыстаннем жыллым памяшканнем. Летам 2012 года Канстытуцыйны суд указаў, што на працягу года пасля ўступлення Кодэкса ў сілу, такое пагадненне можа быць заключана. Аднак у Жыллёвым кодэксе нідзе не сказана, што былы член сям'і ўласніка мае права патрабаваць заключэння такога пагаднення. Калі сямейныя адносіны заходзяць у тупік і ўласнік не жадае заключыць пагадненне з былым членам свайёй сям'і, то, на жаль, і суд не задаволяць іск аб прымушэнні заключэння такога пагаднення. На гэта неабходна звярнуць увагу. Гэта першае.

Другое. Новы Кодэкс кажа, што згода органаў апекі на высяленне непаўналетніх дзяцей неабходна толькі тады, калі дзеці знаходзяцца ў сацыяльна не-

бяспечным становішчы і маюць патрэбу ў дзяржаўнай абароне. Зараз, згодна з дзеючымі нарматыўнымі актамі, маюць патрэбу ў такой абароне дзеці, якія засталіся без апекі бацькоў, альбо ў дачыненні да якіх бацькі не выконваюць свае абавязкі. Ёсць абстрактнае правіла, згодна з якім можа быць прызнана, што дзіця мае патрэбу ў дзяржаўнай абароне ў выпадку парушэння яго жыллёвых правоў, але на практыцы гэта цалкам залежыць ад меркавання органаў апекі. У выпадку, калі орган апекі не прызнае, што дзіця мае патрэбу ў дзяржаўнай абароне, то яно можа быць выселена. Гэта — таксама важная праблема.

Мне здаецца, што Кодэкс у тым выглядзе, які ён мае зараз, праз год, калі скончыцца мараторый на падачу іскаў аб высяленні былых членаў сям'і ўласніка, нарадзіць вялікую колькасць судовых рашэнняў аб высяленні. Мне цяжка ўявіць, якія наступствы гэта можа выклікаць, але як мінімум гэта пацягне і перагляд бюджэту пражыткавага мінімуму (бо людзі, выселеныя без прадстаўлення іншага жыллога памяшкання, вымушаны будучы заключыць дагавор найму, а цяны зараз на рынку нерухомасці высокія), і перагляд мінімальнага спажывецкага бюджэту.

Магу расказаць сітуацыю са свайёй практыкі. У 1991 годзе, яшчэ па Жыллёвым кодэксе 1968 года, брат падарыў сястры кватэру. Тады ў законе не былі ўрэгуляваныя правы асоб, якія пражываюць сумесна з уладальнікам жылля. У кватэры пражывала сям'я брата: жонка і двое тады непаўналетніх дзяцей.

Яны стадына жылі ў гэтай кватэры да 2010 года, калі сястра прад'явіла іск аб іх высяленні. Суд адмовіў у задавальненні іску, бо на момант заключэння дагавора дарэння сям'я чалавека, які падарыў кватэру, мела права там пражываць. Іншага жылля ў гэтай сям'і няма. А цяпер Жыллёвы кодэкс дае ўласніку права патрабаваць іх высялення. На іх нават мараторый не распаўсюджваецца, бо яны — не члены сям'і новага ўласніка. Пагадненне аб парадку карыстання жыллым памяшканнем заключана не можа быць з-за канфліктных адносін. Вось у нас ужо пляч кандыдатаў на выбавенне без прадстаўлення іншага жылля. Пытанне адкрытае...

ПАГРОЗА АКАЗАЦЦА НА ВУЛІЦЫ ЯК СТЫМУЛ

Аляксей Кузьміч: Магчы-масць унясення прапаноў па Жыллёвым кодэксе ў Палату прадстаўнікоў застаецца і пасля яго прыняцця. Кодэкс абавязкова будзе дапаўняцца, удак-нальвацца. У яго ўвойдуць пала-

Вольга GERMAN.

жэнні аб сацыяльным і арэндным жыллі.

Вы кажаце: куды выселіць? А адкуль чалавек прыйшоў у гэтую кватэру? З Бабруйска? Значыць — у Бабруйск. Гэта нармальнае з'ява. Каб чалавек, які прыходзіць жыць у чужую хату, дом або кватэру, ведаў, што яму неабходна альбо ўжыцца з новай сям'ёй, альбо не перашкаджаць гэтай сям'і жыць без яго. Гэта ж страшна, калі былы зяць ставіцца на калені ўсю сям'ю. І сам не жыве, і не выпісваецца. А ўласнік не можа распарадзіцца свайёй маёмасцю.

Чамусьці норма, якая тычыцца высялення, выклікае вялікую цікавасць, аднак сумняваюся, што яе прымяненне спраўды зможа абастрыць сітуацыю. Норма гэтая неабходная для таго, каб людзі больш адказна ставіліся да свайго жылля. Ёсць тры рэчы, якія кожны чалавек павінен сабе забяспечыць: ежа, адзенне і жыллё. А ў нас атрымліваецца так: у жыхароў інтэрнату прадпрыемства «Атлант» праблема нумар адзін — неда-ток месцаў на аўтазастаў. Іх не цікавіць будаўніцтва ўласнага жылля. Нашаму грамадству трэба перагледзець сістэму каштоўнасцяў...

Іск аб высяленні, напрыклад, былога члена сям'і, які не мае допі ў праве агульнай ўласнасці, можа быць пададзены ўласнікам жылля толькі з 2 сакавіка 2014 года — гэта значыць праз год пасля ўступлення Жыллёвага кодэкса ў сілу (калі іншае не устаноўлена шлюбным дагаворам або пісьмовым пагадненнем аб парадку карыстаннем жылым памяшканнем).

Кожны чалавек, які, скажам, уладкоўваецца ў РАНА прыёмнымі бацькамі, павінен разумець, што ён жыве ў сацыяльнай кватэры толькі да таго часу, пакуль пра-це на гэтай пасадзе. Як толькі яго зольняць альбо як толькі вырастуць прыёмныя дзеці, ён павінен будзе сацыяльнае жыллё вызваліць. Значыць, за час, пакуль доўжыцца працоўны да-гавор, неабходна пакпапаціцца аб тым, дзе жыць, калі тэрмін дагаво-ра скончыцца. Тое ж у некаторых выпадках можа тычыцца і сям'ю, якія атрымалі сацыяльнае жыллё, калі пражывалі разам з інвалідам Вялікай Айчыннай вайны.

Але ў нас пакуль нікога не выс-сяляюць...

ХТО НЕ МОЖА ЗА СЯБЕ ПАСТАЯЦЬ...

«Звязда»: У нас спраўды не высяляюць тых, хто можа за сябе пастаяць, нават калі яны надобрасумленна адно-

Аляксей КУЗЬМІЧ.

сцяца да свайго абавязку. Але, на жаль, ёсць факты, калі сацыяльна неабароненыя людзі аказваюцца на вуліцы...

Ірына Логвін: 19 снежня міну-лага года адбыўся недапушчаль-ны выпадак, калі жанчыну, якая мае ментальныя асаблівасці (яна выпусціла дапаможнай школы інтэрната), у 20-градусны мароз выселілі са службовага жылля яе маці (якая памерла) без пра-дстаўлення яега-небудзь інша-га жылля. Пасля суда, на якім яна не прысутнічала (яна нават не атрымала паведамлення), прыйшлі судовыя выканаўцы і проста выкінулі з кватэры мэблю на вуліцу і апячаталі кватэру. У адміністрацыі Маскоўскага ра-ёна Мінска, дзе гэта адбылося, мне паведалі, што, калі жан-чына не мае інваліднасці, яны ёй дапамагчы не могуць. Сама яна за сябе пастаяць не здольная. Такія людзі, з-за свайго менталь-нага стану, у прынцыпе, не могуць быць юрыдычна гра-мадзянамі. Да таго ж гэтая жан-чына па законе магла яшчэ тры гады жыць у гэтым жыллі, але яе выселілі. Яна цяпер на вуліцы.

Вольга Герман: Людзей з ментальнымі асаблівасцямі ў судовым парадку прызнаюць недзеяздольнымі або абмежава-

на дзеяздольнымі. Тады ім пры-значаецца агляку, які абавязаны абараняць іх правы. Гэта трэба афармляць дакументальна.

У адпаведнасць з дзеючым законам адпаведна, жылля служ-бовыя памяшканні, прадстаўле-ныя да красавіка 2006 года, можна прыватызаваць. І тады нават гаворкі не можа ісці пра высяленне. Агляку, выступаючы ад імя чалавека з ментальны-мі асаблівасцямі, мог бы выра-шыць гэтае пытанне.

Цяпер трэба падаваць касач-ціную скаргу. У адпаведнасць з Законам аб адвакатуры, па-рашэнні тэрытарыяльнай калегіі адвакатаў асобе, якая мае па-трэбу ў юрыдычным дапамозе і не мае матэрыяльнай магчымас-ці яе аплачваць, юрыдычная да-памога можа быць аказана бясплатна. Кожнае падобнае пы-танне вырашаецца індывіду-альна.

Ірына Логвін: Вельмі цікава, што выхад — у прызнанні гэтай жан-

Ірына ЛОГВІН.

чыны недзеяздольнай? Так як паўналетніх сваякоў у яе не за-сталася, гэта азначала б аўтама-тэчнае змяшчэнне яе ў спецыялі-заваны дом-інтэрнат. Аднак яна здольная жыць самастойна, яна працуе, зарабляе сабе на хлеб. На мой погляд, такім людзям не-абходным і дастатковым было б суправаджэнне, аднак гэта не прадугледжана нашай сістэмай сацыяльнай абароны.

Звязда: Мы сказалі, што ў выпадку прыватызацыі выс-сяленне немагчымае. Аднак новы Кодэкс мае нормы, якія тычацца і надобрасумленных уласнікаў...

Юўгенія Патапава: Кодэкс не змяшчае падстаў для выся-лення ўласніка. Згодна з ім (і мне вельмі падабаецца гэтае правіла), распараджэнне сва-ім правам, у тым ліку і правам уласнасці, павіна ажыццяўляцца такім чынам, каб не паруша-лі правы іншых уласнікаў. Ка-лі ўласнік жыллога памяшкання парушае правы іншых уласні-каў, парушае правы агульна-га пражывання, сістэматычна не выконвае свае абавязкі па аплаце жыллёва-камунальных паслуг, то ён павінен судам быць прымушаны не да высялення, а да адчужэння (про-дажу) памяшкання, якое яму на-лежыць, безумоўна, з выплатай яму яго кошту (за мінусам запя-зычанасці). Так што тут казаць пра абмежаванне правоў улас-ніка не прыходзіць. Больш за-тое, калі на працягу года пасля вынесення падобнага рашэння ўласнік ліквідуе парушэнні (па-гасіць запзычанасць па жыл-лёва-камунальным плацджам), то рашэнне не прыводзіцца да выканання.

САЛІДАРНАЯ БЕЗАДКАЗНАСЦЬ

Аляксей Кузьміч: Яшчэ раз хачу звярнуць увагу на тое, што не высяленне з'яўляецца галоў-най навінкай Жыллёвага кодэ-кса. Яго галоўная ідэя — змена стаўлення людзей да свайго жылля. Людзі павіны клапаціцца пра сябе самі. З дзіцтва сва-трэба засвойваць думку пра тое, што кожны чалавек гаспа-дар свайго лёсу. У нас жа як: двор брудны, пад'езд брудны, лясвіна пляцоўка страшная, а ў кватэру заходзіш — усё ў зол-цаці Бо кватэра — «маё», а дом і пад'езд — «не маё». Гэта — ня-правільна.

Наталля Чарнуха: Ды што — дом! Для некаторых нашых людзей, калі, напрыклад, яны з'яўляюцца ўласнікамі адной

Юўгенія ПАТАПАВА.

кватэры, не існуе такога паняц-ця, як салідарная адказнасць за яе ўтрыманне, унясенне платы і г.д. Калі прыходзіць кватанцыя на кагосьці аднаго з іх — значыць, няхай ён і плаціць. У лепшым вы-падку яны паміж сабой гэты аба-вязак падзялілі, і добра, калі ўсе пражываюць у гэтай кватэры. Але ж ёсць выпадкі, калі адзін жыве ў Маскве, другі — у Латвіі, трэці — ва Украіне, а чацвёрты — тут. Яны пасля атрыман-ня спадчыны не кантактуюць, а жыллёва-камунальныя службы

Хачелася б звярнуць увагу і на новую норму ў Кодэксе, якая абавязвае ўласнікаў жылля памяшканняў на працягу трох месяцаў пасля таго, як у іх з'явілася гэтая ўласнасць, зарэгістраваць сваё права на жыллё з атрыманнем праваўстаноўчых дакументаў.

ўсё ліхаманкава шукаюць. Таму што той, хто застаўся ў Мінску, сваю частку аплачвае, а на пы-танне, дзе астатнія, адказвае: «Не ведаю. Мы ўсе пасварыліся пасля атрымання гэтай спадчы-ны».

Добра яшчэ, калі яны прый-шлі ў разлікова-даведачны цэнтр і паказалі праваўстаноўліваючыя дакументы на жылёе памяшкан-не. Наказ жыллёва-камунальных службы ведаюць толькі папярэд-няга ўласніка.

Абавязальства аформіць дагавор на тэхнічнае абслугоў-ванне кватэры няма. Больш за-тое, у Жыллёвым кодэксе запі-сана, што адмова ад заключэння дагавора на аказанне жыллёва-камунальных паслуг не вызваляе ад платы за гэтыя паслугі. Спга-нанне запзычанасці рэобіцца на падставе выканаўчых надлісаў натарыуса. Аднам з дакументаў для накладання выканаўчага надлісу з'яўляецца той самы да-гавор, ад якога цяпер можна ад-мовіцца. А прымуцыць заключыць дагавор можна толькі ў судовым парадку. Такіх выпадкаў шмат.

Да мяне на прыём кожны ты-дзень прыходзяць людзі з пытан-нямі: «Нас некалькі ўласнікаў. Як нам плаціць, які дамоваціца?»

Аляксей Кузьміч: Мы зараз шукаем вырашэнне праблемы, якая звязана з уладальнікамі нязначнай долі ўласнасці. Маг-чыма, мэтазгодна было б прыму-шаць адчуцаць такую ўласнасць без агаварак, якія існуюць зараз у Кодэксе.

Наталля ЧАРНУХА.

Юўгенія Патапава: Гэта вель-мі абмяжуе правы грамадзян. Нормы пра прыватнае адчу-жэнне (продаж) нязначнай долі ўласнасці, якая не мае істотнага інтарсу для ўласніка, прымяня-ецца даўно. Адсутнасць істотнага інтарсу азначае наяўнасць інша-га жыллога памяшкання. Калі ж іншага памяшкання няма, то і тры метры маюць істотны інта-рэд для чалавека. Гэта — важная агаворка.

Аляксей Кузьміч: Аднак як чалавек можа рэалізаваць сваё права карыстання нязначнай долля жылля вельмі маёмасці на справе? Калі ён мае ва ўласнас-ці ўсяго 0,03 долі, а уладальнік астатніх 0,97 яму кажа: пакуль скажду ў прыбыльнасць 97 разоў, ты можаш — толькі тры...

Юўгенія Патапава: Уласніку належыць не толькі права ўла-дання і карыстання, але і пра-ва распараджэння маёмасцю. Згодна з Грамадзянскім кодэкс-сам, калі сумесны ўласнік не могуць дамоваціца, як ім карыс-тацца долевай маёмасцю, то гэ-тае пытанне вырашае суд.

Аляксей Кузьміч: Вось гэта і вядзе да таго, што блізка людзі становяцца ворагамі да смерці.

Наталля Чарнуха: Блізка не-калі людзі пачынаюць выжываць адно аднаго. І добра, калі гэтая дзельбоа адбіваецца толькі на іх. Але яна, як правіла, адбіваец-ца і на суседзях. Пачынаюцца сваркі, гэтую кватэру не могуць ні здаць, ні прадаць, не хочуць аплачваць яе...

Вольга Герман: У прынци-пе, гэтыя пытанні вырашалены шляхам складання пісьмовага пагаднення аб парадку карыс-тання жыллым памяшканнем. Калі няма дамоўленасці такія іскі разглядаюцца ў судовым парадку.

Юўгенія Патапава: Пакуль ад платы за гэтыя паслугі. Спга-нанне запзычанасці рэобіцца на падставе выканаўчых надлісаў натарыуса. Аднам з дакументаў для накладання выканаўчага надлісу з'яўляецца той самы да-гавор, ад якога цяпер можна ад-мовіцца. А прымуцыць заключыць дагавор можна толькі ў судовым парадку. Такіх выпадкаў шмат.

Да мяне на прыём кожны ты-дзень прыходзяць людзі з пытан-нямі: «Нас некалькі ўласнікаў. Як нам плаціць, які дамоваціца?»

Аляксей Кузьміч: Мы зараз шукаем вырашэнне праблемы, якая звязана з уладальнікамі нязначнай долі ўласнасці. Маг-чыма, мэтазгодна было б прыму-шаць адчуцаць такую ўласнасць без агаварак, якія існуюць зараз у Кодэксе.

Святлана БУСЬКО, Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА, Фота Надзеі БУЖАН.

■ Маладыя і апантэры

У ГІМНАЗІЮ — ЯК У МУЗЕЙ

Сталічная гімназія № 25, якая носіць імя партызанкі Рымы Шаршнёвай, ужо чатыры гады чакае завяршэння капітальнага рамонту. Пакуль што ўстанова адукацыі займае будынак расфарміраванай школы. Але і ў такіх умовах супрацоўнікі і навучэнцы знаходзяць магчымасць для рэалізацыі творчых і навукова-даследчых праектаў. А праекты гэтыя развіваюцца шпарка: у гімназіі функцыянуюць адразу некалькі музеяў. Цікавінка школы — гісторыка-краязнаўчы музей, якому ўжо больш за 25 гадоў і які мае статус «народнага», а таксама нядаўна створаны музей энергазберажэння.

Ад экспазіцыі да самастойнага праекта

Мяне сустракае дырэктар гімназіі Таццяна Уладзіміраўна ДЫМКОВА і адразу вядзе ў музей энергазберажэння. Складское памяшканне, што знаходзіцца пад сталавай, для навучальнага працэсу не надта падыходзіць, а вось для музеяў — тое, што трэба. На двух сталах тут месціцца экспанат: лучныя, шматлікія лампы і ліхтары розных відаў і эпох, свечкі, запалкі... У шафах за шклом сучасныя праекты гімназістаў па зберажэнні энергіі, на стэндах — зборы лекцый (на беларускай, рускай і часткова англійскай мовах), фотаздымкі з конкурсаў і імпрэз, у якіх удзельнічалі стваральнікі музея.

— У нашым краязнаўчым музеі была экспазіцыя «Асвятляльныя прылады», якая цяпер разраслася да самастойнага музея. Таксама ў нас ёсць гурток «Юны даследчык», які займаецца праектамі, звязанымі з энергазберажэннем. — распавядае Таццяна Уладзіміраўна гісторыю ўтварэння музея.

Сёлета гурткоўцы выйгралі гарадскі этап конкурсу «Энергамаратон» у намінацыі «Лепшы музей па энергазберажэнні», а на рэспубліканскім этапе атрымалі чацвёртае месца.

— Для першага разу гэта надзвычайны вынік, тым больш што музей яшчэ вельмі «малады», — лічыць Таццяна Дымкова.

Лучына і сонечныя батарэі

Навучэнцы самі рыхтуюць і вядоўзяць лекцыі, экскурсіі. Адбываюцца тут і іншыя мерапрыемствы — напрыклад, такія, як сустрэчы з ветэранамі, раўняння краязнаўчы чытанні. Сам музей складаецца з двух экспазіцый: гістарычнай, якая мае вытокі з

краязнаўчага музея, і сучаснай, заснаванай на даследчай і вынаходнічай працы саміх вучняў.

На аснове сабраных матэрыялаў гімназісты нават распрацавалі электронны аўдыягід па музеі — балазе, распавеець тут ёсць пра што. Нглядзячы на нядоўгі час існавання, экспазіцыя актыўна папаўняецца, у першую чаргу дзякуючы намаганням саміх навучэнцаў і педагогаў. Спрыяе гэтаму і акцыя «Падары экспанат музею», арганізаваная ў гімназіі.

— Падчас летніх канікул шмат дзяцей з'язджаюць да бацьку ў вёска, адкуль нярэдка прывозяць каштоўныя экспанаты для нашага музея, — распавядае сутнасць акцыі Таццяна Дымкова.

Пакуль гутарым з дырэктарам гімназіі, у памяшканні збіраюцца экскурсаводы — вучні сёмага і восьмага класаў. Васьмікласнікі пачынаюць экскурсію з гістарычнай часткі: распавядаюць пра лучныя і звязаныя з яе выкрыстаннем прымы нашых продкаў, свечкі, знаёмяць з гісторыі узнікнення лампы і — куды ж без яе — «лямпачкі Ільіча».

Далей ільходзіць чарга сучасных тэхналогій і сямікласнікі Мікіта СІДАРАЎ і Сяргей ШАЎЦОЎ апаваюць пра карысць сонечных батарэй і ветравой энергіі, суправаджаючы свае выступленні мультымедыйнымі прэзентацыямі.

Фанаты свайёй справы

Па завяршэнні знаёмства з альтэрнатыўнымі відамі энергіі я «трапілі ў рукі» Аліны Казіміраўны ПАХВАЛЕНАЙ — настаўніцы беларускай мовы і літаратуры і кіраўніка школьнага гісторыка-краязнаўчага музея. Разам з ёй мы аказваемся ў памяшканні, дзе канцэнтрацыя каштоўных гістарычных артэ-

фактаў літаральна зашкальвае. Прадметы побыту, посуд, адзенне, прылады працы, муляжы нацыянальных страў... Усяго больш за 3 тысячы экспанатаў. Такую багачыню могуць пазайздросці

Ігуменскі тракт

№ 15 (30)

Дзень у гісторыі

ВІЛЕЙСКАЯ ПАМЯЦЬ ПРА ПАЎСТААННЕ

Якраз 150 гадоў таму, у такіх жа светлых, але афарбаваных крыўю змагароў за свабоду роднага краю майскі дзень, больш за 100 паўстанцаў пад кіраўніцтвам Вінцэнта Козела герайна загінула каля вёскі Уладзікі, што на Вілейшчыне. Яны біліся супраць царскіх карных войскаў Расійскай імперыі, якія імкнуліся спыніць паўстанне, распачатае ў 1863 годзе.

На Вілейшчыне не маглі абысці ўвагай такую падзею. На месцы пахавання паўстанцаў напярэдадні аднавілі мемарыяльную пліту. Яе зрабілі крыху большай і шырэйшай па памерах. Наверсе прымацавалі крыж з чорнага граніту. А чырвонымі гранітам выклалі вакол вакол шыльды з надпісам «1863». Усё было зроблена сіламі і на сродкі мясцовых актывістаў з вілейскай суполкі Добраахвотнага таварыства аховы помнікаў гісторыі і культуры.

Побач з пахаваннем размясцілі інфармацыйны стэнд з апісаннем бою пад Уладзікамі. У бліжэйшы час вілейскай суполкі добраахвотна планавалі ўсталяваць яшчэ некалькі стэндаў са звесткамі пра паўстан-

не — у Гануце, Сэрвачы, Куранцы, Ручыцы — мясцінах, таксама звязаных з падзеямі тых часоў.

Выдавецтва «Кнігазбор» выпусціла 100 асобнікаў кнігі «Падзеі паўстання 1863 года на Вілейшчыне». Яе аўтары — зноў жа актывісты вілейскай суполкі: яе старшыня Дзяніс Канецкі, а таксама Зміцер Хаценчык. У выданні расказваецца пра тое, што адбывалася напярэдадні паўстання, пра асноўныя баі на гэтай тэрыторыі. Асобная частка адводзіцца апісанню роду Козел-Паклеўскіх, якія нарадзіліся на Вілейшчыне і бралі актыўны ўдзел у паўстанні.

Дарэчы, урачыстасць, прысвечаная юбілею падзей пад Уладзікамі, прымеркавана на бліжэйшую суботу — 1 чэрвеня.

Увогуле ж у тую хвіліку на Беларусі і ў Літве адбылося 237 баёў паўстанцаў з расійскімі войскамі. Царскія ўлады ацэньвалі сілы паўстанцаў у Паўночна-Заходнім краі ў 68—77 тысяч чалавек. Ін-сургентам (узброеным атрадам

грамадзянскага насельніцтва, якія супрацьстаялі ўладам) пад кіраўніцтвам Людвіка Звяждоўскага нават удалося на некаторы час захапіць горад Горкі. Аднак у тым жа месцы, толькі крыху раней (9 мая), іх злучэнні таксама былі разбіты царскімі войскамі.

Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ

Учора і сёння

«МЫ ВЕЛЬМІ СУР'ЁЗНА СТАВІМСЯ ДА ЗАХАВАННЯ СПАДЧЫНЫ»

СТАРШЫНЯ ВІЦЕБСКАГА АБЛВЫКАНКАМА АЛЯКСАНДР КОСІНЕЦ РАСТЛУМАЧЫЎ, ЧАМУ НЕКАТОРЫЯ ЖЫЛЫЯ ДАМЫ БУДУЮЦА НЕ ТАКІМІ ТЭМПАМІ, ЯК ХАЦЕЛАСЯ Б БУДУЧЫМ НАВАСЁЛАМ

Спачатку губернатар канстатаваў, што, паводле рэзультату, устаноўленага беларускім урадам, Віцебская вобласць па выніках мінулага года выйшла на 1-е месца па выкананні паказчыкаў сацыяльна-эканамічнага развіцця. Штогод з бюджэту вобласці больш за 60% сродкаў накіроўваецца менавіта на сацыяльную сферу. У прыватнасці, шмат зроблена для развіцця галіны аховы здароўя: за некалькі апошніх гадоў адноўлены 244 аб'екты.

Робіцца усё неабходнае, каб у людзей былі ўсе ўмовы на даступнасці да аб'ектаў гандлю і «бытоўкі»: летась было уведзена ў эксплуатацыю 150 аб'ектаў гандлю, якія адпавядаюць міжнародным стандартам.

Бясспрэчна, Віцебск літаральна расквітнеў усяго за некалькі апошніх гадоў: адноўлены храмы ў

гістарычным цэнтры, з'явіўся «віцебскі Арбат», але ж хочацца большага. Чаму б, напрыклад, не аднавіць дом, дзе ў дзяцінстве жыў аўтар вядомай казкі «Стары Хатабыч» Лазар Лагін? Адказваючы на гэтае пытанне карэспандэнта «Звязды», губернатар сказаў, што на усё патрэбны час і грошы.

— Мы вельмі сур'ёзна ставімся да захавання гісторыка-культурнай спадчыны, каб Віцебск, вядомы на ўвесь свет сваёй мастацкай школай, меў сваю непаўторную культуру, — падкрэсліў ён. — Будзем адкрываць музей Пэна, Малевіча, у новы будынак перададзем музей Шагала — прычым усё гэта ўжо ў гэтай плянгодцы. Я забараніў у гістарычным цэнтры Віцебска якое-небудзь будаўніцтва. Мы павінны захаваць гістарычную частку, рэканструюваць яе, рэстаўраваць.

Што датычыцца пляннай даўгабудавы, у тым ліку і жылых дамоў. Толькі ў Віцебску штогод трэба будаваць 250-300 тысяч квадратных метраў жылля, і горад выйдзе на дасягненне гэтых паказчыкаў. На сёння ў Віцебску чарга на жыллё налічвае 27 тысяч чалавек, а ў вобласці — 72 тысячы. Праблему з несвоечасовай здачай «пад ключ» некаторых дамоў губернатар растлумачыў і тым, што вядома будаўнічая арганізацыя ў свой час пачала займацца будаўніцтвам у Смаленскай вобласці. А цяпер беларускія будаўнікі завяршаюць будаваць там аб'екты, і віцебскі домбудаўнічы камбінат будзе на 100% працаваць у Віцебску.

Аляксандр ПУКШАНСКІ

Конкурс

МЯСЦІНЫ, ЗНІТАВАНЫЯ З ДУШОЙ

Газета «Звязда» сумесна з Беларускай Энцыклапедыяй імя Петруся Броўкі абвясціла конкурс

Шаноўныя чытачы! Нагадаем, што «Ігуменскі тракт» аб'явіў чарговы конкурс на веданне нашай гістарычнай спадчыны. Як вы ўжо маглі зразумець, ён мае назву «Мясціны, знітаваныя з душой».

Да ўдзелу ў конкурсе запрашаюцца ўсе: ад студэнтаў адпаведных спецыяльнасцяў (археалагія, музейшчына, гісторыя, культуралагія) да аматараў — тых, хто цікавіцца гісторыяй і культурай сваёй малой радзімы (школьнікаў, працоўных людзей, пенсіянераў, хатніх гаспадыняў).

Да ўдзелу прымаюцца аўтарскія артыкулы, у якіх расказваецца пра штосьці адметнае, звязанае з мясцінамі, у якіх жыў, нарадзіўся або некалі бываў аўтар. Гэта могуць быць апаведы пра адметныя будынкі і паркі, прадметы даўніны, славутыя асобы, важныя падзеі і даты. Галоўная ўмова — арыгінальнасць: нам не трэба перадрукоўкаў падручнікаў, магчыма толькі кароткае цытаванне. Нам цікава ўбачыць вашу ўласнае бачанне гісторыі сваёй мясцовасці.

Максімальны аб'ём работ — дзве з паловай друкаваныя старонкі. Афійцыйны пачатак конкурсу быў абвешчаны 5 мая, у Дзень друку. Двадзятка вынікаў — напярэдадні Дня пісьменства, у пачатку верасня. Гэта сімвалічна, бо ў публіцыстыцы наша спадчына робіцца здабыткам сучасніка, а ў літаратурных творах самабытная нацыянальная культура можа быць занатавана для нашчадкаў на стагоддзі.

Лепшыя працы на працягу правядзенага конкурсу будуць друкавацца ў «Ігуменскім тракце». Самым «яскравым» удзельнікам мы прапануем стаць нашымі пастаяннымі пазаштатнымі аўтарамі.

Тры пераможцы конкурсу атрымаюць прызы ад выдавецтва «Беларуская Энцыклапедыя імя Петруся Броўкі». Гэта вялікі ілюстраваны выданні. Першае — фотаальбом «Полацк, 1150», якое прысвечана 1150-годдзю беларускай дзяржаўнасці і духоўнасці. Выданне змяшчае фоталістравы розных кніг першадрукара Ф. Скарыны, ікананісца, гравюр, а таксама дакументальныя і літаратурныя творы. Другое выданне — «Д. Струкаў. Альбом малюнкаў. 1864 — 1867» — альбом акаварэльных замалёвак старадаўняй Беларусі. У ім адлюстравана каля 200 правааслаўных царкваў і храмаў іншых канфесій на тэрыторыі Беларусі, якія да нашага часу не захаваліся (пераважна, гэта драўлянае дойлідства). Таксама змяшчаюцца малюны згубленых прадметаў царкоўнай даўніны, замалёўкі курганноў і гарадзішчаў, панарамы старадаўняй беларускай гарадоў. Трэцяя кніга з серыі «Энцыклапедыя рарытэтаў» — «Беларусы ў фотаздымках Ісака Сербавы. 1911 — 1912». Аснову альбома складаюць фотаздымкі беларускага этнографічнага Сербавы, якія былі зроблены падчас экспедыцыі ў Беларусь, што праводзілася па заданні Паўночна-Заходняга аддзела Імператарскага Рускага геаграфічнага таварыства. У альбоме сабраны 442 здымкі, якія адлюстравваюць традыцыйную гісторыка-этнаграфічную культуру Заходняга і Усходняга Палесся і паўночна-ўсходняй часткі Цэнтральнай Беларусі.

Дарагія чытачы! Запрашаем вас пісаць актыўна. Мы глыбока перакананы, што на Беларусі зараз пачынаецца новая хваля духоўнага адраджэння. Таму хочацца, каб ніхто не застаўся ў баку ад яе, каб кожны змог зрабіць свой пазнавальны ўнёсак.

Роботы дасылайце на паштовы адрас газеты: г. Мінск вул. Б. Хмяльніцкага, 10а, газета «Звязда» або на электронны адрас: igumenski@mail.ru з паметкай «Мясціны, знітаваныя з душой». Не забудзьце ўказаць вашу месца пражывання, а таксама населены пункт, пра які вядзецца апавед.

Ваши тэксты чакае Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ.

100 славытых прозвішчаў Беларусі

НАРКЕВІЧЫ-ЁДКІ

ЯКУБ НАРКЕВІЧ-ЁДКА — ВЯЛІКІ БЕЛАРУСКІ Выхаходнік ЭЛЕКТРАГРАФІІ І МАГНЕТЫЗМУ

У беларускай гісторыі XIX — першай паловы XX стагоддзя былі вядомыя тры асобы з прозвішчам Наркевіч-Ёдка: урач-афтальмолаг, доктар медыцыны Вітольд Аляксандравіч Наркевіч-Ёдка, яго сын Вітольд Вітольдавіч, дзед польскага сацыялістычнага руху, і вынаходнік Якуб Атонавіч Наркевіч-Ёдка. Менавіта апошні пакінуў асаблівы след у беларускай нацыянальнай і сусветнай гісторыі. У 1896 годзе ў Парыжы нават была выдадзена кніга пра яго жыццё і дзейнасць.

Нарадзіўся Сармат-Якуб-Жыгімонт Атонавіч Наркевіч-Ёдка 27 снежня 1847 года ў маёнтку Турын (Ігуменскі павет, цяпер Пухавіцкі раён) у сям'і буйнога землеўладальніка, маршала Ігуменскага павета. Скончыў знамянітую Мінскую губернскаю гімназію. Удасканалваў свае веды і нават паспеў праславіцца ў розных галінах навукі і культуры ў Заходняй Еўропе і Расійскай імперыі...

У 1872 годзе Якуб Атонавіч вярнуўся на радзіму, дзе пачаў актыўна займацца навуковай дзейнасцю ў галіне медыцыны, фізікі, сельскай гаспадаркі, метэаралогіі. Актыўна праводзіў прыродазнаўчыя доследы. У 1872 годзе ў маёнтку Атонава (Капыльскі раён) збудоваў метралагічную станцыю, пазней перанёс яе ў маёнткі Наддніе (Уздзенскі раён). Абсталяваў электраграфічную, электрабіялагічную, хімічную і астранамічную лабараторыю самімі новымі прыборамі. У выніку станцыя стала адной з найбуйнейшых у заходняй частцы Расійскай імперыі. Вынайшаў прыладу для вымярэння вільготнасці глебы (лізіметр), спосаб вымярэння скорасці руху воблакаў. Рэгістравалі навалынічныя разрады і прадказвалі набліжэнне навалынічых. Навучыўся выкарыстоўваць ток міланкавадавоў для павышэння ўрадлівасці глебы. Даследаванні ўздзення высокага электрычнага напружання на глебу,

правёў у 1894 годзе Джагадзіш Чандра Башу. Англія ганарыцца Оліверам Джо-эфам Лоджам, які прадэманстравалі радзёперадачу і радзёпрыёмнік на адлегласці 40 метраў. У Расіі вынаходнікам радзё прызнаюць Аляксандра Папова, які 7 мая 1895 года паўтарыў вопыты Лоджа. Але на самой справе наш зямляк Якуб Атонавіч Наркевіч-Ёдка першым у свеце вынайшаў і скарыстаў у 1891—1892 гадах спосаб бяссправаднай перадачы і прыёму электрамагнітных хваляў на адлегласці. Ён першым скончыў і прымяніў для рэгістрацыі навалынічных разрадаў прыбор — радзёпрыёмнік. Дадзены прыёмнік дазваляў рэгістраваць электрычныя разрады ў атмасферы на адлегласці 100 кіламетраў. Гэты факт пацвярджаецца запісам у пратаколе пасяджэння Французскага фізічнага таварыства за снежань 1898 г.: «Лоджу належыць першая ідэя тэлеграфіі без правадоў, калі мы не жадаем дайсці да Наркевіча-Ёдкі, які на два-тры гады раней выканаў у Вене вельмі цікавыя перадачы з катушкай Румкарфа, злучанай з зямлёй, антэнай і прыёмнікам, утвораным з антэны і тэлефона, таксама заземленага...».

Аднак Наркевіч-Ёдка не запатэнтаваў сваё вынаходніцтва, што і дазволіла замацаваць першынство за іншым чалавекам. Акрамя навуковай дзейнасці, Якуб Наркевіч-Ёдка шмат займаўся дабрачыннай дзейнасцю: бясплатна раздаваў мясцовым сялянам кумыс і мінеральную ваду з мясцовых крыніц, лямчыў іх з дапамогай электратрапіі, спецыяльнай гімнастыкі і масажу. Пабудоваў аптэку. Яго неаднаразова запрашалі для лячэння хворых у Парыж. З 1897 года з'яўляўся папачыцелем дзевянога вучылішча ў Пецярбургу. Узначальваў Слуцкае чалавека-воблаівае і Уздзенскае вольна-пажарнае таварыства.

Памёр Наркевіч-Ёдка ў Вене 6 лютага 1905 года. Цела няохоча было перавезена ў маёнткі Наддніе (Уздзенскі раён) і пахавана на сямейным могілніку.

ПАХОДЖАННЕ ПРОЗВІШЧА

Прозвішча Наркевіч-Ёдка адносіцца да ліку двайных. Першая частка прозвішча — Наркевіч — паходзіць ад імя-мянушкі Нарко. Існуе некалькі версій адносна з'яўлення гэтага імя-мянушкі. Паводле адной з версій, мянушка Нарко звязана з беларускім дзевясловам *наракаць* «выказаць крыўду на каго», што-небудзь, незадавальненне кім-, чым-небудзь». Верагодна, такая мянушка ў далейшым мінулым замацавалася за сярвільным, заўсёды нечым незадаволеным чалавекам. Прыхільнікі другой версіі прасочваюць паходжанне гэтай мянушкі ад слова *нары*

«насіць з дошак, прызначаны для сання, які знаходзіцца на пзунай вышыні над падлогай або зямлёй». У сувязі з гэтым дапускаюць, што далей прадок Наркевічаў не вылучаўся працалобствам, а любіў паляжаць у ложку. Аднак гэтую версію нельга лічыць навукова абгрунтаванай і праўдападобнай. Паводле трэцяй версіі, прозвішча Наркевіч узыходзіць да агульняўсходнеславянскай пары. У старажытнарускім мове слова *нарок* мела 14 значэнняў: «імя, назва», «званне», «азначэнне», «абранне, прызначэнне», «волепрадвызначэнне», «рашэнне, прыгавор», «уплыў», «прынашэнне, прывясчэнне», «пракляцце», «клятва, зарок», «мяжа», «прычына», «мэта, намер», «порча, сурока». Кожнае з гэтых значэнняў прама або ўскосна можна звязаць з мянушкай Нарко. Але найчасцей вылучаюць першае значэнне — «імя, назва». Некаторыя даследчыкі мяркуюць, што чалавек з такой мянушкай любіў многа пагаварыць і даць дакладную характарыстыку іншым. На падставе значэння «клятва, зарок» дапускаюць, што так маглі назваць абавязковага чалавека, які заўсёды добраахвотна выконваў свае абавязкі. Значэнне «волепрадвызначэнне» паслужыла падставой таго, што так маглі назваць чалавека-наўдачніка, лёс якога не складалася належным чынам.

Прозвішча Ёдка паходзіць ад асабовага імя Ёдас, якое ў мінулым было шырокавядома на тэрыторыі Вялікага Княства Літоўскага. Імя Ёдас з'яўляецца звязаным з літоўскімі словамі *jodas* «чорны», *joda* «свавольнік, гарза». Ёдка адносіцца да ліку шляхецкіх прозвішчаў. Прадстаўнікі старажытнага шляхецкага роду Ёдкаў адносіліся да герба «Ліс», што пачынаўся ад лідскага баярына Марціна Ёдкі, якому ў 1546 годзе былі дараваны маёнткі.

СУЧАСНЫЯ НАРКЕВІЧЫ І ЁДКІ

У Якуба Наркевіча-Ёдкі было пяцёра дзяцей: тры сыны і дзве дачкі. Нашчадкі славацітага вынаходніка жылі ў Польшчы.

Прозвішча Наркевіч на тэрыторыі Беларусі сустракаецца ў Баранавіцкім, Камянецкім, Кобрынскім, Малапыцкім раёнах Брэсцкай вобласці, Браслаўскім, Верхнядзвінскім раёнах Віцебскай вобласці, Астравецкім, Воранаўскім, Дзятлаўскім, Іўеўскім раёнах Гродзенскай вобласці, Бабруйскім, Быхаўскім, Крычаўскім раёнах Магілёўскай вобласці, Валожынскім, Вілейскім, Капыльскім, Маладзечанскім, Нясвіжскім, Пухавіцкім, Салігорскім, Старадарожскім, Уздзенскім раёнах Мінскай вобласці, горадзе Мінску. Аднакаранёвыя прозвішчы Нарко і Наркун адзначаюцца ў Докшыцкім раёне Віцебскай вобласці і ў Воранаўскім раёне Гродзенскай вобласці. На тэрыторыі Гродзеншчыны, Магілёўшчыны, Віцебшчыны і Міншчыны захаваліся тапонімы, матываваныя імем-мянушкай Нарко: Наркавічы (Свіслацкі раён), Наркуны (Воранаўскі, Лідскі раёны), Наркі (Чарыкаўскі раён), Наркавічы (Пастаўскі раён), Наркаўшчына (Валожынскі раён).

Прозвішча Ёдка адносіцца да ліку малараспаўсюджаных: яго фіксуецца толькі ў Капыльскім раёне Мінскай вобласці. Аднакаранёвыя Ёда — у Дзятлаўскім раёне Гродзенскай вобласці, Ёдчык — у Шчучынскім раёне Гродзенскай вобласці, Ёдзік — у Астравецкім раёне Гродзенскай вобласці. Значна часцей гэтае прозвішча, а дакладней асабовае імя, сустракаецца ў складзе назваў населеных пунктаў: вёскі Ёдзі (Астравецкі раён Гродзенскай вобласці), Ёдзічы (Бераставіцкі раён Гродзенскай вобласці), Ёдкі (Лідскі раён Гродзенскай вобласці), Ёдчыкі (ваўцэвіцкі раён Брэсцкай вобласці), Ёдчыцы (Клецкі раён Мінскай вобласці), Ёдзішкі, Ёдаўцы, Ёды (Браслаўскі, Пастаўскі, Шаркаўшчынскі раёны Віцебскай вобласці).

Ігар КАПЫЛОЎ

Геральдычная калекцыя

ГОНАР РАДАВОДУ

Вядучы рубрыкі Уладзімір КРУКОЎСКІ.

НЯЧАЙ
У блакітным полі сярэбраная падкова гакамі ўніз, пад ёй — сярэбраная страла з расшчэпленым канцом вастрывым уверх.
Гербакарыстальнік Анкіевіч.

ОРЛЯ
У сярэбраным полі чорны арол з расшчэпленымі крыламі без галавы.
Гербакарыстальнікі: Бардскі, Бергман, Вілямоўскі, Гер'ятовіч, Лудкевіч, Пальчэўскі, Пацвоч, Плер, Рамша, Саламановіч.

ПАКОРА
У блакітным полі сярэбраная падкова гакамі ўніз, пад ёй — сярэбраны ключ бародкаю налева.
Гербакарыстальнікі: Галімуновіч, Квілеўскі, Кантовіч, Ламановіч, Палаянскі, Пунтус.

ПАХАЛАВЕЦКІ
Шчыт падзелены. У правай, чырвонай палове паўраля сярэбранага з залатой дзюбай, залатымі кіпцюрамі і ў залатой кароне. У левай, сярэбранай палове — тры скарываваныя дзіды («Яліта»).
Гербакарыстальнікі: Падарэўскі, Панфіловіч, Пахалавецкі.

Радкі старадрукаў

Днямі ўбачыў свет першы нумар Брэсцкага раённага краязнаўчага альманаха «Астрамечаўскі рукапіс»

Заснавальнікамі новага перыядычнага выдання сталі Брэсцкі раённы выканаўчы камітэт, аддзел культуры райвыканкама і раённы Дом раместваў. Намеснік старшыні Брэсцкага райвыканкама, яна ж член рэдкалегіі альманаха, Людміла ЖУКОВІЧ сказала: — Аўтары праекта паставілі сабе за мэту вярнуць брэнд «Астрамечаўскі рукапіс» на сваю гістарычную радзіму і на яго аснове працягнуць даследаванне, асветленне і прапаганду культурна-гістарычнай спадчыны раёна. Вырашана выпускаць альманах раз у квартал. Сёння таксама плануем правесці рэгіянальны фальклорны фестываль пад адпаведнай назвай — «Астрамечаўскі рукапіс». Зборніца нашы лепшыя фальклорныя калектывы, пакажыце нешта са свайго традыцыйнага рэпертуару, а таксама песні і танцы са знамяцітага «Рукапісу».

Людміла Жуківіч падкрэсіла таксама, што Брэсцкі раён надзвычай багаты на культурна-гістарычныя традыцыі, і вельмі важна захаваць іх для будучых пакаленняў. Значыць, трэба збіраць і вяртаць да жыцця старадаўнія песні, народныя танцы, легенды і паданні. І шмат для гэтай справы зрабляць творчыя калектывы, калі

АСТРАМЕЧАЎСКІ РУКАПІС:

ЗАХАВАЦЬ КУЛЬТУРНА-ГІСТАРЫЧНЫЯ ТРАДЫЦЫІ ДЛЯ БУДУЧЫХ ПАКАЛЕННЯЎ

уключаць песні і танцы ў свой рэпертуар. Варта звярнуць увагу і на творчасць народных умельцаў. Паводле меркавання Людмілы Васільевы, у гэтым культурна-гістарычным набытку пры ўвельмі падыходзе можна ператварыць у сапраўдны брэнд, а значыць — і ў турыстычны прадукт.

А дапамога гэтай справе альманах «Астрамечаўскі рукапіс». На тое і спадзіцца яго аўтары, калі аб'явіць расказваць пра народных майстроў, творчыя калектывы рэгіёна, дзейнасць устаноў культуры і адукацыі, асвятляць малавядомыя старонкі гісторыі краю, распаўсюджаць пра знамяцітых людзей мінулага і творчых сённяшняга дня.

Матэрыялы на гэтую тэму, а таксама шмат іншага можна прачытаць у першым нумары пад рубрыкамі «Астрамечаўскі рукапіс: мінулае і сучаснасць», «Астрамечава і астрамечаўцы», «Чароўныя словы», «Дом раместваў», «Маладое дрэва», «Літаратурная сядзіба», «Вернісаж» і іншыя. Мэты і задачы выдання дакладна сфармуляваны ў артыкуле старшыні Брэсцкага райвыканкама Уладзіміра Мацукі, змяшчанага пад загалоўкам «Уступнае слова ад імя рэдкалегіі».

Аўтары ідэі і стваральнікі выдання спадзіцца, што першы нумар новага альманаха, які выйшаў у выдавецтве «Альгэртнава», зацікавіць многіх людзей, неабыякавых да сваіх каранёў, да спадчыны продкаў і культуры ў цэлым.
Святлана ЯСКЕВІЧ

СЛОВА ЯК СПРАВА

Кірыла і Мяфодзі былі вялікімі наватарамі. Разабрацца — дык проста апантана людзі, якія служылі высокай ідэі — неслі слова Божае людзям. Дзеля гэтага яны паклалі частку жыцця на тое, каб зрабіць гэтае слова Божае зразумелым і даступным яшчэ большай колькасці людзей. І людзі прызналі святымі...

У дзень святых Кірылы і Мяфодзі ў Інстытуце журналістыкі БДУ ішла шырая размова пра важкасць слоў у «летняй школе журналістыкі», дзе сабраліся прафесіяналы айчынных і замежных, якія разважалі пра прынцыпы працы ў галіне культуры.

О, якая мілая тэма — пра прыгожае, вытанчанае, узнёслае! Пра мастацкае, вобразнае, вечнае. Стоп. Калі вечнае, то чаму ў большасці сучасных выданняў тэма культуры вынесена на апошняй палосе ці выстаўлена ў апошнюю чаргу? Чаму тады месца

вобразай і думак у тэкстах займаюць усё больш журналістыкі «фішкі» і спецыяльнай размовы пра важкасць слоў у «летняй школе журналістыкі», дзе сабраліся прафесіяналы айчынных і замежных, якія разважалі пра прынцыпы працы ў галіне культуры.

Свае парады давалі журналісты-практыкі. Парады розныя. Бо гэта як у выпадку са шчасцем — універсальнага рэцэпту быць не можа. Але набор інгрэдыентаў, безумоўна, існуе. Кожны выбірае іх сам, кіруючыся ўласным

светапоглядам, думкамі, прынцыпамі ў прафесіі, густам, цікаўнасцю.

Аляксандр Гурноў, вядучы праграмы «Кропка адліку» на тэлеканале «Расія сёння»:

— Чаму павінен вучыцца будучы журналіст? Слухаць, пачуць. Есць такая рэч, як рэфлексія, якая сёння забытая. Трэба рабіць нешта такое, чаго іншыя не робяць. Але галоўнае — не хлусяць. Важна памятаць і пра тое, што журналістыка — самы няўдзячны спосаб зрабіць грошы. Гэта, хутчэй, спосаб жыцця, спосаб існавання.

Трэба рабіць нешта такое, чаго іншыя не робяць. Але галоўнае — не хлусяць.

— І спосаб здзіўляць іншых, — адзначыў галоўны рэдактар «Народнай газеты» Уладзімір Андрэевіч, бо, на яго думку, СМІ — гэта інструмент культурнага выхавання.

Менавіта таму, **дырэктар — галоўны рэдактар рэдакцыяна-выдавецкай установы «Выдавецкі дом «Звязда» Алякс Карлюкевіч** лічыць, што беларускую газету «Культура» называе сёння выключна ведамасным выданнем нельга. Гэта звужае культурную прастору, якая павінна аб'ядноўваць краіну і даваць глебу для развіцця. Сапраўды ж, так у гісторыі было, што новыя ідэі і думкі, якія потым рухалі ўсё грамадства, спачатку фармуляваліся ў культуры, вылучалі смелымі творчымі людзьмі, якія (кажуць) маюць здзіўную здольнасць

чарпаць ідэі ці не з самога інфармацыйнага поля Зямлі...

Людміла Сянькова, загадчык кафедры літаратурна-мастацкай крытыкі Інстытута журналістыкі БДУ:

— Апошнім часам усё больш можна пачуць развагі пра тое, што літаратурна-мастацкая крытыка сыходзіць з друку. Але пакуль будзе жыць мастацтва і культура, будзе існаваць патрэба людзей і крытыцы. Масавыя выданні гэтую патрэбу таксама павінны задавальняць, таму што ёсць аўдыторыя, якая разважае, якой не хапае аналітычнай думкі.

Сучасная аўдыторыя, можа, і сапраўды больш скіравана на інфармацыю. Але гэта як і на каго паглядзець. Бо наша зямная чалавечая цывіліза-

цыя заснавана на словах. А словы маюць сэнс. Найперш — сэнс. Людзі, якія працуюць са словам, з'яўляюцца сёння носьбітамі сэнсаў. А іх у сучаснай культуры трэба ўмець разумець і тлумачыць, несці. Тое, што рабілі некалі настаўнікі Кірыла і Мяфодзі,

Беларуская культура можа ўражваць, калі мы самі адчуваем яе непаўторны водар.

для якіх на першым месцы было Боскае паходжанне слоў і іх сакральны сэнс. Хто ў нас сёння думае пра Боскую прыроду слоў? Проста без сэнсу запяўняючы ім прастору газет, эфір інтэрнэт лёгка стала зрабіць сабе імя. А сэнс? Яго прадэманстра-

ваў **Міхал Рабучкі**, які шмат гадоў увасабляе для глядачоў беларускага тэлебачання твар журналіста, што працуе ў галіне культуры. Ён гаворыць пра тое, што любіць, што ведае і што імкнецца спасцігаць усё больш дасканала: пра беларускую культуру. Ён гаворыць па-беларуску. Замежныя госці былі уражаны. Выснова: беларуская культура можа ўражваць, калі мы самі адчуваем яе непаўторны водар. «Трэба ганарыцца тым, што ёсць магчымасць прызначаным майстрам дзеляцца сваім вопытам з моладдзю», — зрабіла выснову **Лілія Ананіч, першы намеснік міністра інфармацыі Беларусі**, завяршаючы дыскусію ў прэс-клубе падчас «летняй школы журналістыкі».

Ларыса ЦІМОШЫК.

ДОГОВОР СРОЧНОГО БАНКОВСКОГО ВКЛАДА (ДЕПОЗИТА) «Старт!» № _____

г. _____ «___» _____ 20__ г.

Открытое акционерное общество «Белагпропромбанк» (ОАО «Белагпропромбанк»), именуемое в дальнейшем «Вкладополучатель», в лице _____, действующего на основании _____, с одной стороны, и _____, именуемый в дальнейшем «Клиент», с другой стороны, далее совместно именуемые «Стороны», заключили настоящий договор о нижеследующем:

1. Клиент вносит наличными или перечисляет безналичным путем денежные средства в валюту вклада (депозита) на вкладной (депозитный) счет №3414 / _____ в день заключения настоящего договора, а Вкладополучатель принимает их, обязуется обеспечить их сохранность и возмездно предоставляет денежные средства, либо безналичным путем (по усмотрению Клиента) сумму вклада (депозита) и начисленные проценты в порядке и на условиях, предусмотренных настоящим договором.
2. Вид договора банковского вклада (депозита): срочный.
3. Сумма вклада (депозита) на дату внесения (перечисления) вклада (депозита):

Сумма вклада (депозита) цифрами	Сумма вклада (депозита) прописью	Валюта вклада (депозита)

4. Срок хранения денежных средств на вкладном (депозитном) счете составляет 95 (Девяносто пять) календарных дней с _____ по _____. Срок возврата вклада (депозита): _____.

5. Вклад (депозит) и причитающиеся по нему проценты выплачиваются в валюту вклада (депозита).

6. Процентная ставка по вкладу (депозиту) составляет _____ (_____) процентов годовых. Процентная ставка по настоящему договору является фиксированной.

7. В случае истребования Клиентом суммы вклада (депозита) до наступления даты его возврата (досрочное расторжение договора), либо истребования части вклада (депозита) (в том числе причисленных процентов) Вкладополучатель обязан выплатить истребуемую сумму наличными денежными средствами или безналичным перечислением на счет, указанный Клиентом в платежном поручении, в течение 5 (Пяти) календарных дней со дня предъявления требования Вкладополучателя в письменной форме.

8. Если Клиент не потребует возврата вклада (депозита) в срок, предусмотренный настоящим договором, сумма вклада (депозита) с учетом причисленных к нему процентов перечисляется Вкладополучателем мемориальным (платежным) ордером на счет по учету срочного банковского вклада (депозита) ОАО «Белагпропромбанк» с плавающей процентной ставкой и сроком хранения 500 дней. Со дня указанного перечисления хранения суммы вклада (депозита) осуществляется на условиях, определенных для срочного банковского вклада (депозита) ОАО «Белагпропромбанк» с плавающей процентной ставкой, утвержденным решением Кредитного комитета Вкладополучателя 16.02.2006 года, протокол № 21, и опубликованных в газете «Советская Белоруссия» от 16.03.2006 №49(22459), газете «Звязда» от 04.03.2006 №50 (25639), а также на официальном сайте Вкладополучателя в сети Интернет (www.belarby.by) и на информационных стендах Вкладополучателя.

9. Вкладополучатель имеет право в одностороннем порядке прекратить (приостановить) прием дополнительных взносов во вклад (депозит).

10. За несвоевременный возврат (по вине Вкладополучателя) денежных средств с вкладного (депозитного) счета Клиента или несвоевременную выплату (по вине Вкладополучателя) начисленного дохода Вкладополучатель обязан уплатить Клиенту пеню в размере 0,1 (Ноль целых одной десятой) процента от несвоевременно возвращенной (выплаченной) суммы за каждый календарный день просрочки.

11. Иные условия по настоящему договору, являющиеся обязательными для исполнения Сторонами, определяются Условиями договора срочного банковского вклада (депозита) ОАО «Белагпропромбанк» «Старт!», которые являются неотъемлемой частью настоящего договора и официально опубликованы в газете «Звязда» от _____ № _____ на официальном сайте ОАО «Белагпропромбанк» в сети Интернет (www.belarby.by) и размещены на информационных стендах Вкладополучателя.

12. В случае неисполнения Вкладополучателем обязательств по настоящему договору возврат денежных средств Клиенту осуществляется путем выплаты истребуемой суммы наличными денежными средствами или безналичным перечислением на счет, указанный Клиентом в платежном поручении, в течение 5 (Пяти) календарных дней со дня предъявления требования Клиента в письменной форме. В случае неисполнения Вкладополучателем обязательства по возврату вклада (депозита) по обстоятельствам, предусмотренным законодательством, устанавливающим гарантированное возмещение банковских вкладов (депозитов) физических лиц, возврат вклада (депозита) производится в установленном этим законодательством порядке.

13. Спорные вопросы, возникающие при исполнении настоящего договора, решаются путем проведения переговоров Сторон. При недостижении согласия споры по настоящему договору рассматриваются судом в порядке, предусмотренном законодательством Республики Беларусь.

14. Настоящий договор составлен в двух экземплярах, имеющих одинаковую юридическую силу, по одному для каждой из Сторон.

15. Сохранность и возврат вкладов (депозитов) физических лиц гарантируется в порядке, установленном законодательством Республики Беларусь.

16. Клиент подтверждает, что он ознакомлен и согласен с Условиями договора срочного банковского вклада (депозита) ОАО «Белагпропромбанк» «Старт!».

Вкладополучатель: ОАО «Белагпропромбанк» 220036, г. Минск, пр-т Жукова, 3 (лицензия на осуществление банковской деятельности №2 от 22.07.2009 г., выданная Национальным банком Республики Беларусь)	Клиент: Документ, удостоверяющий личность: Номер: _____ Выдан: _____
Адрес: _____ Телефон: _____ БИК: _____ Должность: _____	Дата выдачи: _____ Адрес: _____ Телефон: _____
_____ (подпись) _____ (фамилия, инициалы)	_____ (подпись) _____ (фамилия, инициалы)

ДОГОВОР СРОЧНОГО БАНКОВСКОГО ВКЛАДА (ДЕПОЗИТА) «Старт!» № _____

на имя _____ (фамилия, имя, отчество)

г. _____ «___» _____ 20__ г.

Открытое акционерное общество «Белагпропромбанк» (ОАО «Белагпропромбанк»), именуемое в дальнейшем «Вкладополучатель», в лице _____, действующего на основании _____, с одной стороны, и _____, именуемый в дальнейшем «Вноситель», с другой стороны, далее совместно именуемые «Стороны», заключили настоящий договор о нижеследующем:

1. Вноситель вносит наличными или перечисляет безналичным путем денежные средства в валюту вклада (депозита) на вкладной (депозитный) счет №3414 / _____ в день заключения настоящего договора, а Вкладополучатель принимает их, обязуется обеспечить их сохранность и возмездно предоставляет денежные средства, либо безналичным путем (по усмотрению Вкладчика) сумму вклада (депозита) и начисленные проценты в порядке и на условиях, предусмотренных настоящим договором.
2. Вкладчиком по настоящему договору является:

1) Вноситель, до момента предъявления

_____ (фамилия, имя, отчество лица на имя которого внесен вклад (депозит) полностью) (реквизиты документа, удостоверяющего личность)

в дальнейшем именуемый «Другое лицо», Вкладополучателю в письменной форме первого требования, основанного на правах в отношении данного вклада (депозита);

2) Другое лицо, после предъявления им Вкладополучателю в письменной форме первого требования, основанного на правах в отношении данного вклада (депозита).

3. Вид договора банковского вклада (депозита): срочный.

4. Сумма вклада (депозита) на дату внесения (перечисления) вклада (депозита):

Сумма вклада (депозита) цифрами	Сумма вклада (депозита) прописью	Валюта вклада (депозита)

5. Срок хранения денежных средств на вкладном (депозитном) счете составляет 95 (Девяносто пять) календарных дней с _____ по _____. Срок возврата вклада (депозита): _____.

6. Процентная ставка по вкладу (депозиту) составляет _____ (_____) процентов годовых. Процентная ставка по настоящему договору является фиксированной.

7. Вклад (депозит) и причитающиеся по нему проценты выплачиваются в валюту вклада (депозита).

8. В случае истребования Клиентом суммы вклада (депозита) до наступления даты его возврата (досрочное расторжение договора), либо истребования части вклада (депозита) (в том числе причисленных процентов) Вкладополучатель обязан выплатить истребуемую сумму наличными денежными средствами или безналичным перечислением на счет, указанный Клиентом в платежном поручении, в течение 5 (Пяти) календарных дней со дня предъявления требования Вкладчика в письменной форме.

9. Если Клиент не потребует возврата вклада (депозита) в срок, предусмотренный настоящим договором, сумма вклада (депозита) с учетом причисленных к нему процентов перечисляется Вкладополучателем мемориальным (платежным) ордером на счет по учету срочного банковского вклада (депозита) ОАО «Белагпропромбанк» с плавающей процентной ставкой и сроком хранения 500 дней. Со дня указанного перечисления хранения суммы вклада (депозита) осуществляется на условиях, определенных для срочного банковского вклада (депозита) ОАО «Белагпропромбанк» с плавающей процентной ставкой, утвержденным решением Кредитного комитета Вкладополучателя 16.02.2006 года, протокол № 21, и опубликованных в газете «Советская Белоруссия» от 16.03.2006 № 49(22459), газете «Звязда» от 04.03.2006 №50 (25639), а также на официальном сайте Вкладополучателя в сети Интернет (www.belarby.by) и на информационных стендах Вкладополучателя.

10. Вкладополучатель имеет право в одностороннем порядке прекратить (приостановить) прием дополнительных взносов во вклад (депозит).

11. За несвоевременный возврат (по вине Вкладополучателя) денежных средств с вкладного (депозитного) счета Вкладчика или несвоевременную выплату (по вине Вкладополучателя) начисленного дохода Вкладополучатель обязан уплатить Клиенту пеню в размере 0,1 (Ноль целых одной десятой) процента от несвоевременно возвращенной (выплаченной) суммы за каждый календарный день просрочки.

12. Иные условия по настоящему договору, являющиеся обязательными для исполнения Сторонами, определяются Условиями договора срочного банковского вклада (депозита) ОАО «Белагпропромбанк» «Старт!», которые являются неотъемлемой частью настоящего договора и официально опубликованы в газете «Звязда» от _____ № _____ на официальном сайте ОАО «Белагпропромбанк» в сети Интернет (www.belarby.by) и размещены на информационных стендах Вкладополучателя.

13. В случае неисполнения Вкладополучателем обязательств по настоящему договору возврат денежных средств Клиенту осуществляется путем выплаты истребуемой суммы наличными денежными средствами или безналичным перечислением на счет, указанный Клиентом в платежном поручении, в течение 5 (Пяти) календарных дней со дня предъявления требования Вкладчика в письменной форме. В случае неисполнения Вкладополучателем обязательства по возврату вклада (депозита) по обстоятельствам, предусмотренным законодательством, устанавливающим гарантированное возмещение банковских вкладов (депозитов) физических лиц, возврат вклада (депозита) производится в установленном этим законодательством порядке.

14. Спорные вопросы, возникающие при исполнении настоящего договора, решаются путем проведения переговоров Сторон. При недостижении согласия споры по настоящему договору рассматриваются судом в порядке, предусмотренном законодательством Республики Беларусь.

15. Настоящий договор составлен в трех экземплярах, имеющих одинаковую юридическую силу, по одному для каждой из Сторон. Третий экземпляр договора хранится у Вкладополучателя и по требованию Другого лица выдается ему. При этом Другое лицо учиняет на экземпляре договора Вкладополучателя надпись «1 экземпляр договора получил», с указанием своей фамилии, инициалов и заверяет своей подписью.

16. Сохранность и возврат вкладов (депозитов) физических лиц гарантируется в порядке, установленном законодательством Республики Беларусь.

17. Клиент подтверждает, что он ознакомлен и согласен с Условиями договора срочного банковского вклада (депозита) ОАО «Белагпропромбанк» «Старт!».

Вкладополучатель: ОАО «Белагпропромбанк» 220036, г. Минск, пр-т Жукова, 3 (лицензия на осуществление банковской деятельности №2 от 22.07.2009 г., выданная Национальным банком Республики Беларусь)	Клиент: Документ, удостоверяющий личность: Номер: _____ Выдан: _____ Дата выдачи: _____ Адрес: _____ Телефон: _____ БИК: _____ Должность: _____
Адрес: _____ Телефон: _____ БИК: _____ Должность: _____	_____ (подпись) _____ (фамилия, инициалы)
_____ (подпись) _____ (фамилия, инициалы)	_____ (подпись) _____ (фамилия, инициалы)

УСЛОВИЯ ДОГОВОРА СРОЧНОГО БАНКОВСКОГО ВКЛАДА (ДЕПОЗИТА) ОАО «БЕЛАГПРОМБАНК» «Старт!»

Настоящие условия договора срочного банковского вклада (депозита) ОАО «Белагпропромбанк» «Старт!» (далее — Условия) являются неотъемлемой частью договора срочного банковского вклада (депозита) ОАО «Белагпропромбанк» «Старт!» (далее — Договор), заключаемого ОАО «Белагпропромбанк» (далее — Вкладополучатель) и физическим лицом (далее — Вкладчик), и определяют обязательные для сторон Договора права, обязанности и иные условия.

1. Общие условия, права и обязанности сторон.

1.1. Размер минимальной суммы первоначального взноса во вклад (депозит) для вкладов в белорусских рублях составляет 1 000 000 (Один миллион) белорусских рублей. Для вкладов в иностранной валюте размер минимальной суммы первоначального взноса для вкладов (депозитов) не установлен.

1.2. Сумма вклада (депозита), валюта вклада (депозита), размер процентов, срок возврата вклада (депозита) и иные существенные условия, предусмотренные законодательством Республики Беларусь, указываются в Договоре.

1.3. Вкладополучатель обязуется:

1.3.1. Ежемесячно по истечении каждого месяца со дня поступления суммы вклада (депозита) на вкладной (депозитный) счет Вкладчика начислять на сумму вклада (депозита) проценты в размере, определенном пунктом 6 Договора и выплачивать их Вкладчику путем причисления к основной сумме вклада (депозита).

1.3.2. В день наступления срока возврата вклада (депозита) начислить на сумму вклада (депозита) проценты в размере, предусмотренном пунктом 6 Договора и выплатить их путем причисления к основной сумме вклада (депозита).

1.3.3. Хранить банковскую тайну вклада (депозита) в порядке, предусмотренном законодательными актами Республики Беларусь.

1.4. Вкладчик обязуется:

1.4.1. Уведомлять Вкладополучателя в письменной форме не позднее чем за 5 (Пять) календарных дней о намерении досрочно расторгнуть Договор или досрочно истребовать часть вклада (депозита), с указанием истребуемой суммы денежных средств.

1.4.2. Вкладчик обязуется в срок до 10 (Десяти) календарных дней с момента изменения информировать Вкладополучателя обо всех изменениях данных документа, удостоверяющего его личность и (или) места жительства (а также об изменении фамилии, имени, отчества, данных документа, удостоверяющего личность физического лица, на имя которого вносится вклад (депозит), — для Договора на имя другого лица).

1.5. Вкладчик имеет право:

1.5.1. До наступления срока возврата вклада (депозита) истребовать сумму вклада (депозита), в порядке, определенном пунктом 1.4.1. настоящих Условий.

1.5.2. Частично истребовать сумму вклада (депозита) (в том числе причисленные к сумме вклада (депозита) проценты) в соответствии с пунктом 1.4.1. Условий, при условии, что после совершения данной операции остаток денежных средств на вкладном (депозитном) счете будет составлять сумму не менее 3 000 000 (Трех миллионов) белорусских рублей для вкладов в белорусских рублях, 1 000 (Одной тысячи) долларов США для вкладов в долларах США, 1 000 (Одной тысячи) евро для вкладов в евро, 25 000 (Двадцати пяти тысяч) российских рублей для вкладов в российских рублях.

1.5.3. Пополнять сумму вклада (депозита) в соответствии с настоящими Условиями и Договором путем внесения дополнительных взносов во вклад (депозит) в валюту вклада (депозита) наличными денежными средствами или путем безналичного перечисления в соответствии с законодательством Республики Беларусь, если Вкладополучателем не приостановлен (не прекращен) прием дополнительных взносов.

1.5.4. Сумма расходных и приходных операций по вкладу (депозиту) при их совершении наличными денежными средствами или путем безналичного перечисления в соответствии с законодательством Республики Беларусь не может быть менее 10 000 (Десяти тысяч) белорусских рублей для вкладов в белорусских рублях, 5 (Пяти) долларов США для вкладов в долларах США, 5 (Пяти) евро для вкладов в евро, 100 (Ста) российских рублей для вкладов в российских рублях.

1.5.5. Распоряжаться вкладом (депозитом) лично либо через представителя.

1.5.6. Выдавать доверенности и оформлять заветательные распоряжения по вкладу (депозиту) в соответствии с законодательством Республики Беларусь. Доверенности на получение представителем выплат и заветательные распоряжения правами на денежные средства по вкладу (депозиту) могут быть удостоверены непосредственно в подразделении Вкладополучателя, в котором заключен Договор, если иное не установлено Вкладополучателем и (или) законодательством Республики Беларусь.

1.5.7. Получать выписки по вкладному (депозитному) счету.

1.6. Вкладополучатель имеет право:

1.6.1. прекратить (приостановить) прием дополнительных взносов во вклад (депозит) в одностороннем порядке, с уведомлением об этом Вкладчика на своих информационных стендах, официальном сайте Вкладополучателя в сети Интернет;

1.6.2. в одностороннем порядке производить переименование лицевого счета, вызванную изменением законодательства Республики Беларусь, правил ведения бухгалтерского учета, реорганизацией (изменением организационной структуры) Вкладополучателя, изменением программного обеспечения проведения операций без предварительного уведомления Вкладчика.

2. Порядок начисления и выплаты процентов по вкладу (депозиту).

2.1. При начислении процентов по вкладу (депозиту)

количество дней в году принимается равным 365 (или 366) и точное количество календарных дней в месяце.

2.2. Проценты по вкладу (депозиту) начисляются Вкладополучателем со дня поступления суммы вклада (депозита) на вкладной (депозитный) счет Вкладчика включительно по день, предшествующий дню возврата вклада (депозита). Если дата возврата денежных средств по вкладу (депозиту) приходится на нерабочий день, то возврат денежных средств по вкладу (депозиту) производится в первый рабочий день, следующий за нерабочим днем. При этом проценты по вкладу (депозиту) за нерабочие дни начисляются и уплачиваются по ставке, установленной по вкладу (депозиту).

2.3. При начислении процентов по вкладу (депозиту) учитываются фактические ежедневные остатки денежных средств на вкладном (депозитном) счете.

2.4. При досрочном возврате вклада (депозита) (досрочном расторжении договора) по требованию Вкладчика проценты по вкладу (депозиту) начисляются за период его фактического хранения, причисляются к сумме вклада (депозита) и выплачиваются Вкладчику вместе с суммой вклада (депозита) наличными денежными средствами или безналичным перечислением на счет, указанный Вкладчиком. В данном случае для расчета процентов применяется размер процентной ставки, установленной Вкладополучателем для вкладов (депозитов) «До востребования» в соответствующей валюте.

2.5. При досрочном возврате вклада (депозита) Вкладополучатель определяет разницу между фактически выплаченным Вкладчику процентным доходом до момента досрочного расторжения и суммой процентного дохода, рассчитанного в соответствии с пунктом 2.4. настоящих Условий. Если выплаченный доход превышает рассчитанный в соответствии с пунктом 2.4. настоящих Условий, Вкладчик обязан возвратить Вкладополучателю сумму излишне выплаченных Вкладчику процентов. При этом Вкладополучатель возвращает Вкладчику истребуемую сумму вклада (депозита) за вычетом образовавшейся разницы в процентном доходе. Сумма излишне выплаченных Вкладчику процентов удерживается Вкладополучателем мемориальным (платежным) ордером из суммы вклада (депозита).

2.6. При частичном истребовании суммы вклада (депозита) перерасчет процентов по частично истребуемой сумме не производится.

3. Дополнительные условия.

3.1. Выдача денежных средств со счета Вкладчика и процентов по вкладу (депозиту) производится по его требованию при предъявлении документа, удостоверяющего личность в соответствии с законодательством Республики Беларусь. Выдача средств со счета Вкладчика и процентов по вкладу (депозиту) другому лицу производится при предъявлении надлежаще оформленной доверенности и документа, удостоверяющего личность в соответствии с законодательством Республики Беларусь непосредственно в подразделении Вкладополучателя, в котором заключен Договор, если иное не установлено Вкладополучателем. Выдана денежных средств со счета Вкладчика и процентов по вкладу (депозиту) наследникам, указанным в заветательном распоряжении, или наследникам по закону или завещанию производится непосредственно в подразделении Вкладополучателя, в котором заключен Договор, если иное не установлено Вкладополучателем, при предоставлении следующих документов, которые остаются у Вкладополучателя: заявления о выдаче вклада (депозита) с указанием данных документа, удостоверяющего личность в соответствии с законодательством Республики Беларусь; копии свидетельства о праве на наследство, заверенной нотариально либо Вкладополучателем, либо иного документа его заменяющего в соответствии с действующим законодательством Республики Беларусь. Вкладополучатель заверяет копию свидетельства о праве на наследство (или иного документа) после сверки с оригиналом. Кроме того, наследник обязан предъявить документ, удостоверяющий личность в соответствии с законодательством Республики Беларусь.

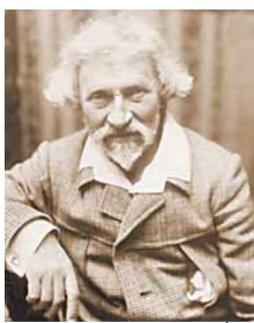
3.2. При выплате вклада (депозита) и/или процентов по вкладу (депозиту) наличной иностранной валютой Вкладчик обязуется продать, а Вкладополучатель купить часть валюты, в сумме не кратной минимальному номиналу банкноты соответствующей иностранной валюты по курсу покупки соответствующей наличной иностранной валюты, установленному в момент совершения операции в кассе Вкладополучателя.

3.3. Договор может быть расторгнут ранее установленного срока только по требованию Вкладчика. Условия Договора могут быть изменены по соглашению Вкладчика и Вкладополучателя, а также по требованию Вкладчика или Вкладополучателя в случае вступления в силу нормативных правовых актов Республики Беларусь, изменяющих порядок регулирования данных правоотношений и

Культурныя каштоўнасці

Унікальныя фота Рэпіна — у падарунак беларускаму музею

ПЕРАДАЎ АД ІМЯ «ГАЗПРАМА» АЛЯКСЕЙ МІЛЕР

Калекцыя экспанатаў музея-сядзібы Ільі Рэпіна «Здраўнёва» пад Віцебскам у мінулыя дзесяцігоддзі папоўнілася 30 унікальнымі фота...

Фота беларускаму музею перадаў дар ад імя «Газпрама» Аляксей МІЛЕР, старшыня праўлення гэтага таварыства...

Фота, падараныя сядзібе ад «Газпрама».

Сядзіба Рэпіна ў Здраўнёве.

Нагадаем, у маі 1892 года Рэпін прыехаў у Беларусь, каб набыць невялікі майнтэк Здраўнёва за 16 вёрстаў ад Віцебска...

Рэпін шмат сіл і сродкаў аддае добраўпарадкаванню майнтэка: разбіваеца ліпавае алей, умацоўваеца берэг Заходняй Дзвіны...

Музей-сядзіба І. Я. Рэпіна «Здраўнёва» створаны ў 1988 на месцы былой сядзібы. Музейны комплекс складаецца з адноўленага галоўнага сядзібнага дома...

На тэрыторыі сядзібы цудам захавалася мемарыяльная ліпавае алей, дзе растуць дрэвы, пасаджаныя самім мастаком.

Аляксандр ПУКШАНСКІ

Факт

Сотні нябесных ліхтарыкаў

У Віцебску ў Міжнародны дзень абароны дзяцей 1 чэрвеня ноччу адбудзецца масавы запуст нябесных ліхтарыкаў.

— Акцыя праходзіць у рамках праекта «Мары дзяцінства» і прысвечана Міжнароднаму дню абароны дзяцей. Яна адбудзецца ў 23.00 у парку 1000-годдзя Віцебска...

Аляксандр ПУКШАНСКІ

«Бібліятэчны» тралейбус

У Гродне ў свой першы гэіс па маршруце «Тралейбуснае ўпраўленне — плошча Дзекабрыстаў» накіраваўся «бібліятэчны» тралейбус.

Пасажырамі былі гродзенскія школьнікі. Падчас падарожжа па горадзе над Нёманам супрацоўнікі цэнтральнай дзяцінай бібліятэкі раскалялі ім пра жыццёвы шлях пісьменніка Віктара Драгунскага...

Барыс ПРАКОПЧЫК

Напярэдадні

ПЕРАМОЖЦА «ЕЎРАБАЧАННЯ»-2013 ПРЫЕДЗЕ НА «БАЗАР»

Пераможца сёлеташняга фесту «Еўрабачанне» Эмілі да Форэст з Даніі выступіць на 22-м фестывалі «Славянскі базар у Віцебску»...

«Славянскі базар у Віцебску» — творчы, сацыяльны праект, таму сёння гаварыць аб поўнай самаакупнасці ў любым выпадку не даводзіцца...

Вядома, не магло не ўзнікнуць пытанне наконт таго, што 22-ці «базар» — першы, які праходзіць не пад кіраўніцтвам назвазнага дырэктара фесту Радзівона Баса...

Летась на правядзенне фесту патрацілі 32 мільярды рублёў, а заробілі 22 мільярды рублёў. Сёлета выдаткі — каля 40 мільярдаў рублёў...

Ларыса АЛЕНСКАЯ, начальнік упраўлення культуры Віцебскага аблвыканкама, дадала, што сёлета змяніўся не толькі фармат правядзення фестывалю...

дырэкцыя пакуль што зарабляе нямнога. А раскручаныя замежныя фестывалі зарабляюць на гэтым шмат. «Цэнтр культуры «Віцебск» пакуль што заклучыў 5 дагавораў — у асноўным з прадпрыемствамі-партнёрамі фесту...

У фестывалі возьмуць удзел прадстаўнікі 29 краін. Што тычыцца глядачоў, праграмы фесту змогуць наведваць каля 150 тысяч чалавек...

Аляксандр ПУКШАНСКІ

Даты Падзеі Людзі

1877 год — нарадзіўся (вёска Чарэя, цяпер Чашніцкі раён Віцебскай вобласці) Мілаш Оскар Уладзіслава дэ Любич, французскі паэзі-сімваліст...

1905 год — рускі флот пацярпеў катастрофічнае паражэнне ад японцаў у Карэйскім праліве каля вострава Цусіма.

1946 год — нарадзіўся (вёска Дзвяжкі Кобрынскага раёна) Міхаіл Іванавіч Дзямчук, беларускі вучоны ў галіне прыбора- і машынабудавання...

Іван МЕЛЕЖ (1921-1976), празаік, драматург, публіцыст, народны пісьменнік Беларусі: «Жанчыны ўмеюць хаваць свае пачуцці. Нічога не разумееш!»

Віншую Антаніну Піліпаўну КАРАЛЁВУ з Лепаля, сваю сяброўку, спагадлівага, чулага, мужага чалавека, з днём нараджэння...

ГРАМЫКА Раіса Фёдаруяна.

Склад Андрэй Міхайлаў. Календар з зоркамі і планетами на тэматыку «Звезда».

СЁННЯ

Table with weather data for the month of May, including sunrise and sunset times for various cities.

ЗАЎТРА

УСМІХНЕМСЯ

Хутчэй за ўсё звалючыянуць сантэхнікі. Кожны сантэхнік, які прыйшоў нешта рабіць, разумейшы за папярэдняга. Практычна заўсёды гучыць фраза: «Што за туліца вам гэта рабіў?».

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

Publication information for Zvezda Belarusian newspaper, including contact details and subscription rates.